

Štórski ŽELEZAR

25. julij 1964
Št. 7 Leto IV

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE ŠTORE

IZVRŠITEV LETNEGA PROIZVODNEGA PLANA
ZA JUNIJ 1964

Elektroplavž	22,8 %
Jeklarna	47,5 %
Valjarna	49,9 %
Siva livarna	55,7 %
Livarna valjev	57,4 %
Obdelovalnica valjev	47,9 %
Samotna	52,4 %

SKUPAJ PODJETJE (brez gredic) . . . . . 45,1 %

STORSKI ŽELEZAR, Glasilo delovnega kolektiva Železarne Store — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Uredniški odbor: Janez Barborič, Dušan Burnik, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ovcirk, Stane Sotler, Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tiska CP »Celjski tisk« Celje

POROČILO UO OB PRIMOPREDAJI

Ko na koncu vsakega izvršenega dela pregledamo rezultate, bi hotel na kratko analizirati tudi delo upravnega odbora v mandatni dobi 1963/64.

V času mandatne dobe je bilo nekaj zelo pomembnih dogodkov, ki so dali poseben poudarek nadaljnjemu razvoju delavskega samoupravljanja. V letu 1963, ko smo sprejemali novo ustavo je bilo posebno poglavje posvečeno delavskemu samoupravljanju, sprejeli smo statut podjetja, sprejet je bil zakon o organih upravljanja in bile so razprave na vseh forumih od podjetja do zvezne skupščine, o osebnih dohodkih in položaju gospodarskih organizacij ter investicijske izgradnje gospodarstva. V teku je živahna predkongresna dejavnost po smernicah VI. plenuma ZKJ, ki naj doprinesejo kot predpriprava za VIII. kongres ZKJ.

Delavsko samoupravljanje, ki ga imamo v našem kolektivu od 13. septembra 1950, ko je bil izvoljen prvi delavski svet, si je v tem obdobju pridobilo bogate izkušnje, katere je treba še krepiti in izpopolnjevati. Ne morem trditi, da v

gospodarskih organizacij po delovnih kolektivih lahko govorimo o neposrednih pravicah in dolžnostih delavca v podjetju.

Citiral bi samo primer iz leta 1950, ko smo že imeli delavsko samoupravljanje, vendar je takratno administrativno upravljanje s strani generalne direkcije črne metalurgije še vplivalo na izvršitev letnega plana 1950 in se glasi:

»Na vsak način je treba izpolniti letni plan 100 % in je treba še tekom današnjega dne poročati GDCM koliko nadurnega dela bi bilo potrebno in denarnih sredstev za plačilo teh nadur brez oziroma na že planirane nadure, če bi zavisela od tega izpolnitev letnega plana.«

Tudi način takratnega dela kot brigadni, udarniško delo, stahnovski način tekmovanja in podobno, ki so vsi vplivali na večjo proizvodnjo se ni odrazil ne pri večjih dohodkih, niti večjih sredstvih podjetja, ker je vse romalo iz podjetja. To sem hotel poudariti zato, da bi videli razliko gospodarjenja takrat in danes, ko je vse odvisno od nas članov orga-

vati, tega nisem zajel v pregledu. Ne smem pa izpustiti zaslug podjetja v tem obdobju in organov upravljanja pri dvigu družbenega standarda. Gradnja stanovanj, kulturni dom, športni objekti, domovi oddiha in okolica Štor so dokaz vlaganj velikih finančnih sredstev in prostovoljnega dela kolektiva. Ne vem, če sem s tem kratkim pregledom uspel prikazati uspehe delavskega samoupravljanja. Da pa je mogoče še več napraviti pa nam dokazujejo posamezne akcije v kolektivu, če jih organiziramo po kakršnem koli vprašanju.

Kot sem že uvodoma poudaril je bila mandatna doba upravnega odbora v tem času zelo zahtevna glede na zahteve kolektiva in družbe. Iz analiz in razprav na sejah upravnega odbora pa smo ugotovili, da so zahteve na relaciji podjetje—družba pri nas v skoraj vseh pogledih v črni metalurgiji najboljše. Seveda pa s tem še mi nismo zadovoljni znotraj podjetja, ker vidimo, da lahko ustvarimo še več na eni strani, na drugi strani pa nam bi sproščene družbene obveznosti, ki so bi-

6,7 milijard din, kolikor so prispevale doslej iz dohodka skupnosti.

Na sejah upravnega odbora, katerih je bilo 33 v času od 9. V. 1963 do 15. VI. 1964 smo razpravljali predvsem o teh vprašanjih:

- predlogi letnega družbenega plana podjetja;
- predlogi operativnih planov;
- zaključni račun podjetja;
- analize izvršenih operativnih kvartalnih in polletnih planov;
- investicijska izgradnja;
- analitična ocena delovnih mest;
- delovni pogoji in HTV;
- proizvodne težave;
- nagrajevanje delavcev;
- izobraževanje;
- izgradnja stanovanj;
- službena potovanja v inozemstvo;
- dvig kvalitete in realizacija;
- prošnje in pritožbe članov kolektiva;
- delo društev in organizacija v Štorah;
- rebalans družbenega plana.

Na vseh sejah upravnega odbora, katere so bile zelo plodne, so sodelovali tudi strokovni delavci, ki so dopolnjevali s razlagami probleme na vprašanja, ki so jim jih postavljali člani.

Posebno pereč problem se je pokazal v letošnjem letu, ko smo morali zaradi redukcije električne energije preiti na remont elektroplavža, kar je vplivalo tudi na ostale obrate glede plina in grodila. Istočasno je sovpadlo tudi splošno pomanjkanje premoga in mazuta. Bili smo pred tem, da obstane celotna proizvodnja podjetja. Samo nagli in uspešni intervenciji vseh služb je uspelo nemoteno obratovanje. Mislim, da mi ni treba posebno poudarjati škode, ki jo je utrpelo podjetje zaradi okvare transformatorjev. Iz analiz realizacije v prvih šestih mesecih vidimo, da je podjetje po finančnem planu uspešno, daleč pa zaostajamo pri izvrševanju fizičnega plana iz že znanih objektivnih težav.

Na tem mestu bi pozdravil odločitev posade elektroplavža, ki je bila pripravljena oditi v rudnik kopati premog za podjetje in za trud pri delu v obratih, katerim so bili dodeljeni.

K še uspešnejšemu delu upravnega odbora pa je potrebno v bodoče po mojem mnenju uvesti pogostejše seje in material dnevnih redov članom vsaj 2 dni prej dostaviti s kratko vsebino dnevnega reda. Seje z dolgim dnevnim redom in osnovno razlago šele na seji so manj učinkovite, kot pa, če je član že s kratko vsebino dnevnega reda seznanjen na vabilu. Diskusije so se predvsem udeleževali člani iz proizvodnih enot.

Smatram, da izhaja to iz premajhne zainteresiranosti (kar je čutili tudi na vseh drugih sejah, zasedanjih in razpravah) članov iz ostalih enot. To je morda posledica našega sistema nagrajevanja; ne mislim pa, da je nepravilno, vendar pa bi v kakšnem drugačnem sistemu nagrajevanja (po delu) tudi zainteresiralo slehernega člana kolektiva. Tu mislim predvsem na še nadaljnjo decentralizacijo, katera je plod

analiz in razprav že nekaj let. V bližnji bodočnosti bodo enote dobile tudi materialno osnovo, katera bo osnova za še boljše gospodarjenje in prizadevnost v proizvodnji. Strokovne službe že pripravljajo organizacijske oblike te nadaljnje krepitve samoupravljanja.

Da je bilo delo upravnega odbora dobro, pričajo tudi sklepi delavskega sveta podjetja, ki so bili sprejeti na predloge upravnega odbora.

Mislim pa, da kljub dobremu delu upravnega odbora nismo dovolj naredili.

1. Zaradi večkratnih dolgih sej oziroma preobširnih dnevnih redov se nismo dovolj poglobili v probleme, ki so bili pred nami.

2. Večkratno nepravčasno obveščanje o seji in premajhna seznanjenost s tematiko dnevnega reda, ki naj bi bila zajeta že na vabilu niso bile razprave tako živahne, kot bi sicer lahko bile.

3. O sprejetih sklepih in o njihovi realizaciji smo razpravljali kvartalno. To je vsekakor premalo in bi to morali izvajati na vsaki seji. Samo na ta način se delo najboljše kontrolira in zavzamejo konkretnije oblike izvajanja sklepov. Večkrat bi moral zahtevati tudi DS podjetja poročilo o izvajanju sprejetih sklepov, kar bi prispevalo k intenzivnejšemu delu. Na sploh pa lahko rečem, da smo bili premalo dosledni pri izvajanju sprejetih sklepov. Nikogar nismo klicali na zagovor ali referiranje, če ni bila v roku izvršena naloga organov upravljanja. Le malo je primerov, da so bili sklepi takoj oziroma v roku izvršeni. Zato smatram kot prvo nalogo organov upravljanja naj to vprašanje dosledno izvajajo.

4. Čeprav se o vseh bistvenih vprašanjih kolektiva razpravlja v tesni povezanosti s sindikalno podružnico in TK ZK je treba to delo še poglobiti. Ne bilo bi napačno, če bi seji UO prisostvoval tudi predstavnik mladinskega komiteja, da bi tako poživeli in pa vzbudili večjo zainteresiranost mladine pri delu organov upravljanja.

5. Kljub proizvodnim uspehom podjetja smo se premalo posvetili problemom v proizvodnji, njihovem nastanku in odpravi, predvsem morda s konkretnimi zaodlitvami odgovornih v obratu. Čeprav se te zaodlitve izvajajo na posvetovanjih strokovnega sveta ali kolegija in je upravni odbor o tem obveščen, bi moral upravni odbor dati tudi svoje zaodlitve.

6. Potovanje v inozemstvo smo odobrili samo na osnovi predlogov, iz katerih je bila razvidna potreba po nadaljnji specializaciji, izboljšavam proizvodnje, medsebojnih dogovorov in sklepanju pogodb v zvezi z rekonstrukcijo. Iz poročil, ki so jih podali udeleženci potovanja v inozemstvo pa nismo zasledili predlogov, kaj bi se lahko naredilo pri nas v podjetju, če bi uporabili na primer organizacijske oblike tehnološko dela in podobno, kar so (Nadaljevanje na 2. strani)

tej ali oni mandatni dobi ni bilo tudi napak ali bolje, sklepi organov upravljanja niso imeli zaželenega uspeha in so se morali kasneje dopolniti. To pa smatram za pozitivno, kajti samo na podlagi dela se lahko odpravljajo napake, odpravljajo jih pa proizvajalci in upravljalci kolektiva.

O tem, da delavci proizvajalci sami preko izvoljenih predstavnikov v organih upravljanja vodijo in odločajo o gospodarjenju v kolektivu pa ni bilo sluha ne duha pred letom 1950. Šele s sprejetjem zakona o upravljanju podjetij in

nov upravljanja oziroma slehernega člana kolektiva. V letih delavskega samoupravljanja se je položaj delavca in tudi podjetja kot celote iz leta v leto dvigal. Če primerjamo podjetje kakršno je bilo v letu 1950 na število zaposlenih, proizvodnjo po količini, realizacijo in osebnimi dohodki in danes vidimo, da smo ogromno naredili.

Seveda bi morali pri tem upoštevati tudi življenjske stroške, ki pa rastejo še hitreje kot osebni dohodki, ker pa na to organi upravljanja ne morejo vpli-

le v zadnjem času predmet razprav na najvišjih forumih še izboljšale trenutni položaj.

Po osnutku zakona o oprostitvi prispevka iz dohodka, katerega je sprejel ZIS bi ostalo v nekaterih gospodarskih panogah 33 milijard dinarjev. Za toliko se zmanjšajo letos predvideni dohodki federacije od prispevka iz dohodka. Osnutek bo obravnavala tudi zvezna skupščina in ko ga bo sprejela, bodo njegove odločbe veljale s 1. januarjem letos. Tako bi delovne organizacije črne metalurgije dobile za svoje razpolaganje

Poročilo UO ob primopredaji

(Nadaljevanje s 1. strani)
videli drugje. Upravni odbor oziroma DSP bi moral po določeni dobi zahtevati kratka poročila teh ljudi, kaj jim je uspelo iz prakse na tujem vnesti v naše delo podjetja oziroma obrata. Nadalje predlagam delavskemu svetu, da naj pooblasti upravni odbor za potovanja v inozemstvo. To pa zato, ker se večkrat dogodi, da je oseba že v inozemstvu, ali pa se celo že vrne iz inozemstva, ko DPS podjetja šele potrdi predlog upravnega odbora. S tem bi odpadli podobni primeri, upravni odbor pa bi o vsakem potovanju poročal delavskemu svetu.

7. Velik kvaliteten premik v zadnjih letih nam omogoča doseganje večjega dohodka in s tem seveda višje osebne dohodke. Se vedno pa je precej izmečka, o katerem pa zelo malo govorimo. Čeprav smo zavzeli stališče, da se morajo izmečki kakor tudi neizvršena proizvodnja in izdelava kvalitet izven programa penalizirati, nismo posvetili dovolj časa za ugotavljanje nastalih primerov. Mislim, da bi morali vsak primer dosledno analizirati, saj

imamo dovolj strokovnega kadra in primesti zaključke za njih odpravo.

8. Vse premalo sil smo vlagali za izboljšanje delovnih pogojev oziroma njih izvršitve v posameznih obratih. Naj navedemo samo primer podaljška livne jame v jeklarni in montažne žerjave oziroma demaga v valjarni. Vsi vemo, da bi s tem olajšali delo zaposlenim in s tem bolj kvaliteto in varnejše delo. Vendar mi še vedno bolj gledamo na proizvodnjo kot na pogoje dela. Za dokaz naj navedem ustavitve obratovanja cevne livarne, ki je bila v zelo kratkem času usposobljena za obratovanje nove proizvodnje. Vem, da ne moremo vlagati sredstev v zastarele obrate, na drugi strani pa graditi nove objekte. Vendar moramo vseeno del sredstev vložiti oziroma pospešiti začeta dela in biti dosledni pri postavljanju rokov in njih izvršitvi, ker bomo s tem olajšali delo delavcem. Kajti zdravje in življenje je samo eno, stroj ali pa kakršen koli objekt pa lahko zgradimo ali pa prilagodimo potrebi dela. Zato naj bo skrb orga-

nov upravljanja vedno bolj oprta v skrb za delovnega človeka oziroma delovne pogoje.

9. Večkrat smo govorili tudi o sekretarju organov upravljanja. Čeprav je delovno mesto odprto se še do danes nismo resno lotili tega vprašanja. Vse večji poudarek in zahteve s strani delavskega samoupravljanja naj narekujejo nastavitve sekretarja organov delavskega samoupravljanja. Če ima sindikalna podružnica in tovarniški komite ZK sekretarja, zakaj ga ne bi imeli tudi organi delavskega samoupravljanja.

Skušal sem, ne vem, če sem zajel vsa vprašanja, izdvojiti najbolj aktualna vprašanja organov upravljanja oziroma dela UO. Pred nami so zelo zahtevne naloge, ki smo si jih začrtali z rekonstrukcijo. Zato naj bo vsa dejavnost usmerjena k še nadaljnemu jačanju delavskega samoupravljanja, dvigu kvalitete, storilnosti, zmanjšanju lastnih stroškov in dvigu standarda delovnega človeka.

Predsednik upravnega odbora:
Franc Kavka

Poročilo o poslovanju

Izvršitev finančnega plana v primerjavi z doseženimi rezultati v letu 1962:

	100 % v odnosu 1963 na plan	100 % v odnosu na 1. 1962
Skupna proizvodnja	100,5	101
Blagovna proizvodnja	95,1	103
Realizacija	109,9	116
Celotni dohodek	116	140
Poslovni stroški	107	113
Doseženi dohodek	131	158
Čisti dohodek	131	158
Osebni dohodki	122	149
Za sklade — bruto	126	138

Pri razporeditvi sredstev za skladi v bruto znesku 567 milijonov je podjetje namenilo za obvezni rezervni sklad 49 milijonov, za poslovni sklad 142,7 milijonov, za sklad skupne porabe 107 milijonov in 268 milijonov za neobvezni rezervni sklad.

Pri razporeditvi sredstev skladov je podjetje razporedilo v neobvezni rezervni sklad znatno večja sredstva kot preteklo leto, predvsem zaradi financiranja lastne soudeležbe po investicijskem programu. Pogodbeno smo vezani s Splošno gospodarsko banko, da vsa leta investicijske gradnje vlagamo iz doseženih skladov kot prispevek 35% udeležbi in sicer:

v letu 1963 iz sredstev leta 1962	110 mil.
po zaključnem računu leta 1963	240 mil.
in v naslednjih letih	
1964	450 mil.
1965	450 mil.
1966	1000 mil.

Ker so ta sredstva udeležbe neobhodno potrebna, da se investicije lahko po programu odvijajo, ima kolektiv zahtevno nalogo, da z vsemi naporji stremi za tem, da bomo obvezo, ki smo jo dali, v naslednjih letih finančno zmogli. Po zaključnem računu za leto 1963 je podjetje razpolagalo z naslednjimi sredstvi čistega dohodka in amortizacije:

	v mil.
Amortizacija, ki pripada posl. skladu	45,0
Amortizacija, ki ne pripada posl. skladu	54,4
Sredstva sklada skupne porabe	38,6
Sredstva poslovnega sklada	120,9
Lastna udeležba pri Gosp. banki	55,0

Razporejena sredstva iz čistega dohodka v sklad skupne por.	107,0
Neobvezni del rez. sklada prenešen iz prejšnjih let	110,0
Neobvezni del rez. sklada po ZR	205,0
Skupno	746,0

V okviru teh razpoložljivih sredstev so se v času od 1. januarja 1964 pa do danes razpoložljiva sredstva bistveno spremenila, ker smo izvršili financiranje soudeležbe in najnujnejše nabave iz amortizacije in skladov.

Investicije se v letošnjem letu bistveno niso povečale v starih obratih, vse povečanje osnovnih sredstev zneso 150 milijonov, ker se je v glavnem investicijska dejavnost odvijala po programu v zvezi z rekonstrukcijo. Osnovna sredstva so znašala po nabavi vrednosti koncem leta 8.138 milijard in po sedanjih vrednosti 5.074 milijard.

Tranša iz sredstev OIF je bila v letu 1963 odobrena šele maja meseca tako, da smo začeli koristiti zvezna sredstva šele v drugem polletju 1963. Skupno je bilo v letu 1963 korišćeno iz sredstev OIF za investicije v programu 381 milijonov in iz sredstev lastne udeležbe 264 milijonov.

V mesecu decembru je bil sprejet tudi družbeni plan za leto 1964. ki predvideva celoten dohodek iz realizacije 9.450 milijonov, kar je v odnosu na dosežene rezultate v letu 1963 povečanje za 0,5%.

Z ozirom na to, ker je bil družbeni plan za leto 1964 sprejet v mesecu decembru in so vsa predvidevanja v planu temeljila na rezultatih preteklega obdobja, in ker so nastopile v prvih petih mesecih poslovanja težave z oskrbo električne energije, pomanjkanje grodlja, premoga in se pristopilo k ukinitvi manj rentabilne proizvodnje cevi in kokila, smo izvedli rebalans družbenega plana, ki nam znižuje fizični obseg skupne proizvodnje za 26,8% in celotni dohodek za 250 milijonov.

Rebalansirani družbeni plan nam pri dokončni razdelitvi ne zmanjšuje čistega dohodka, če upoštevamo še, da se za leto 1964 predvideva odstopitev 15% prispevka iz dohodka, ki je namenjen poslovnemu skladu in boljši materialni osnovi razpoložljivih sredstev skladov. Rebalans družbenega plana še ni bil predložen organom samoupravljanja v potrditev, ker pričakujemo definitivno potrditev odstopljenega prispevka iz dohodka in pa ureditev vprašanja povrnitve stroškov redukcije električne energije, kar bistveno vpliva na rebalans družbenega plana.

KRATEK PREGLED POSLOVANJA V I. KVARTALU

Podjetje kot celota proizvodnega plana za I. tromesečje ni izpolnila. Plan za I. tromesečje t. l. je predviden v skupnem fizičnem obsegu 44.425 t in je bil izvršen z 25.283 tonami, oziroma 56,91% tromesečnega plana. Letni plan pa je bil dosežen 14,2% in je bilo po obratih doseženo naslednje:

doseženo v I. tromesečju % letnega plana	
aglomeracija	1.030 2,6
elektroplavž	845 2,0
jeklarna	8.340 23,0
valjarna	7.992 25,8
livarna sive litine	2.488 20,7
livarna valjev	1.629 30,9
obdelovalnica valjev	911 26,0
šamotna	2.048 25,6

Dosežena proizvodnja I. tromesečja se giblje pri vseh obratih v mejah planirane, razen pri elektroplavžu, aglomeraciji ter deloma v jeklarni in sivi livarni.

V splošnem je karakteristično za to obdobje pomanjkanje električne energije in drugih energetskih virov, kot premog za generatorje in mazut za potrebe SM peči in livarne valjev. To dejstvo je vsekakor negativno vplivalo na potek proizvodnje, kajti doseženi rezultati v posameznih obratih bi lahko bili veliko boljši, kar zlasti velja za elektroplavž, jeklarno in livarno valjev.

Zaradi že omenjenih vzrokov težav, ki smo jih imeli zaradi prekinitve elektroplavža, pomanjkanje grodlja, tekočega železa za jeklarno, plina, kisika, premoga za generatorje, so normalno tudi rezultati produktivnosti slabši kot v istem razdobju preteklega leta.

Toda kljub temu pa beležimo porast produktivnosti po količini in vrednosti v valjarni za 2,8% v livarni valjev po količini za 15,6% in po vrednosti za 10,4%, v obdelovalnici valjev po količini 3,5% in po vrednosti za 5,2%.

Kljub temu, da smo imeli objektivne težave v proizvodnji, pa smo s preorientacijo na proizvodnji akumulativnih izdelkov poskušali vse možnosti, da realiziramo plan blagovne prodaje, ki je bila dosežena v I. tromesečju 2.350 milij., kar predstavlja 25% letnega plana. Če izvršimo primerjavo realizacije z istim razdobjem prejšnjega leta, ko smo dosegli realizacijo 2.143 milijonov, se je ta povečala za 10%. Znatni prispevek v preseganju realizacije tako letošnjega plana I. tromesečja kot lanskega istega razdobja je prispeval tudi izvoz, ki je v I. tromesečju dosežen 22,4% namram planu. Ves izvoz odpade v (Nadaljevanje na 4. strani)

NOVIM ORGANOM UPRAVLJANJA NA POT

Ob prelomnici, ko je dosedanji delavski svet uspešno zaključil svoje delo in je bil izvoljen nov delavski svet, je direktor podjetja tovariš Voga na prvem zasedanju novega DSP k diskusiji prispeval naslednje misli:

Ne bi mogel iti mimo konstatcij, da so se naši organi upravljanja v pretekli mandati dobi zelo trudili, da bi izvedli vse tiste akcije, katere je narekovala naša proizvodnja in splošna dopolnitev in razvijanje celotnega gospodarskega sistema. V koliki meri so naši organi na tem svojem širokem polju uspeli, je razvidno iz rezultatov dela in finančnih uspehov, ki so bili doseženi v tem obdobju. Ko precenjujemo tako široko dejavnost, kot jo imajo organi upravljanja in upoštevamo še, kaj je bilo potrebno še storiti za napredek standarda v širšem smislu, saj se standard začne že pri šolstvu, pri prevozi, prehrani itd., moramo ugotavljati, da se nahajamo na začetku reševanja večjih problemov.

Dosti je bilo apelov s strani delavskega sveta in upravnega odbora in konkretnih sklepov, vendar realizacija ne zavisi od 65 članov delavskega sveta, ali 9 članov upravnega odbora, ampak od celotnega mehanizma organov upravljanja v ekonomskih enotah. Organizacijska utrditev tega vmesnega člena bo naloga organov upravljanja, saj sklep še ne pomeni realizacije. Za tem mora stati DSE, celotna enota in kolektiv, mora biti kritično iznešen in podprt s koristnimi predlogi. Vsi pozitivni zakonski predpisi, ki so sprejeti zato, da se utrdi naše gospodarstvo in da se jača materialni položaj neposredne gospodarske organizacije, terjajo visoko gospodarsko zrelost kolektiva, zato ne smemo demokracije pojmovati v napačnem smislu. Tu je potrebna disciplina in zavestna ureditev določenih problemov. Razprava po konkretnih predlogih, kako izboljšati določene stvari, naj vodi h konkretnemu prispevku za izboljšanje stanja v podjetju.

Na področju same tehnologije in pogojev dela, v katerih se nahajamo in če upoštevamo še roke izgradnje, vidimo, da so pred organi upravljanja izredno težke naloge, saj mora na eni strani teči proizvodnja, na drugi strani pa je potrebno podjetje modernizirati in graditi. Zraven je treba upoštevati še to zahtevo, da je delovni kolektiv upravičen na neposredno izboljšanje svojega položaja. Zato je naloga celotnega dva tisoč članskega kolektiva, da sodeluje pri reševanju teh problemov.

Strokovne službe naj bi pripravile akcijski program, kako mobilizirati naše ekonomske enote, da bi se ustvaril nek prihranek, saj nam pokaže izračun kar 200 milijonov dinarjev, če bi znižali stroške samo za 1%. Mislim, da 1% ni taka številka, da bi se ne dala realizirati. Namen je, da bi se na tak način pripomoglo neposredno k reševanju problema povečanja osebnih dohodkov. Nivo osebnih dohodkov predstavlja v tem planskem odnosu skrajni maksimum. To, kar bo družba dala za leto 1964 za razbremenitev finančne situacije, na to ne smemo veliko graditi, ker stroški ne rastejo samo življenjskim artiklom, ampak tudi reprodukcijem materialu. Pričakujemo podražitev premoga, tečeje resne razprave o povečanju nizkih tarif električne energije, železnice bi rade zvišale prevozne stroške. To je dvorezni nož. Na eni strani pridobiš sredstva, na drugi strani pa pri plafoniranih cenah ne moreš ostvariti večjih sredstev. Zato je nujna skrb, če hočemo zadržati sedanj tempa proizvodnje in vzporedno jačati osebne dohodke, na drugi strani pa ustvarjati sklade podjetja za razširitev in družbeni standard ter šolstvo, najti način in izvesti take ukrepe, da bomo jačali osebne dohodke na podlagi notranjih rezerv. Mi bomo morali nujno preiti iz povprečja podjetja tako,

da se bodo naše ekonomske enote po veljavnih cenikih glede dosežene proizvodnje in dohodka, ločile. Kar same prigrisopodajo, naj tudi same razporejajo. To je zahteva decentralizacije, ki pa poleg prednosti nosi tudi težko odgovornost, kako te stvari najbolj objektivno urediti na nivoju posamezne ekonomske enote.

Nadalje je vprašanje naših strokovnjakov, saj se velikokrat v razpravah pri neposrednih proizvajalcih čuti potreba po tesnejši povezavi in močnejši afirmaciji naših strokovnih ljudi. Strinjam se s tem, da se na današnji stopnji opremljenosti tudi z najbolj odličnimi strokovnjaki ne da ostvarjati čudežev, potrebno pa je, da strokovnjaki študirajo ekonomiko ter poskušajo z nekaterimi organizacijskimi spremembami razbremeniti naše ljudi in z manjšimi racionalizacijami le ostvariti napredek. Na drugi strani je potrebno, da bodo naši strokovnjaki v kolektivu tisti strokovni ljudje, ki bodo omogočili boljše osebne dohodke. Mnogo bodo lahko ustvarili in izboljšali, če bodo znali ustvariti dober kontakt strokovnjakov in neposrednih proizvajalcev in bodo temu strnjnemu delu dali pravo vsebino.

Mislim, da je po vprašanju racionalizatorstva in novatorstva najbolj plodno torišče dela pri naši primitivni opremljenosti. Tu bo potrebno tudi več študirati. Če je temu napoti predolgočasno reševanje, s čemer delovni ljudje izgubljajo optimizem, je treba najti ustreznejše oblike. Spričo sedanje opremljenosti in različne tehnologije se da v kolektivu še marsikaj izboljšati. Tega ne govorim na pamet. Mi imamo npr. v prometni službi kar 38% jalovih premikov, s katerimi so obremenjeni proizvodi in prepičan sem, da se da na tem področju še marsikaj izboljšati in racionalizirati. Že svoječasnno je na zasedanju delavskega sveta poročal tovariš ing. Zakonjšek, kaj pomeni za proizvodnjo vsaka izgubljena energija. Nadalje bi bilo prislusnihi problemu naše pogrešne proizvodnje — izmečkom, kako bi se dalo to odpraviti in če bi to odpravili, bi bili tu ogromni prihranki. To vrsto dejavnosti bo potrebno še popularizirati.

Tudi v organizaciji postaja podjetje vedno bolj zahtevno in smatram, da je prišel čas, ko je potrebno postaviti temeljni organizacijski koncept, ne pa reševati od vprašanja do vprašanja. Nekateri obrati že doživljajo, da jih naš organizacijski biro snema po tehnološki strani in po delovnih mestih. Če pogledamo samo nekaj teh fotografij, nam pokažejo raztresenost stičnih točk. S tem v zvezi se postavljaja jasna ugotovitve, da z našo organizacijo nekje ni v redu, niti v ekonomskih enotah, niti pri strokovnih službah. Ko bodo ti posnetki izdelani, naj jih DSE res dobro preštudirajo in predvidijo potrebne organizacijske izboljšave. Jaz sem o tej ideji razpravljati tudi v Celju, kjer so prav radovedni, kako nam bo akcija uspela.

Vzporedno s širjenjem tovarne je treba pretehtati tudi tehnološka vprašanja in to v obliki, ki bo odgovarjala novim objektom in novim napravam. Predlagane tehnološke postopke in način dela je treba dati v razpravo, pri kateri morajo dopolnitve prispevati predvsem strokovni vodje, ker bodo oni neposredno odgovorni za pravilno izkoriščanje teh investicij.

Važno je vzporedno z gospodarskimi investicijami reševati tudi probleme na področju stanovanjske izgradnje, ustanoviti stanovanjsko zadrugo in omogočiti čim hitrejšo in čim cenejšo gradnjo stanovanj na novi lokaciji. Ko bodo gotovi definitivni načrti in bodo organi upravljanja o tem razpravljali, bodo morali določiti politiko, ki bo omogočila hitrejšo rešitev tega problema.

(Nadaljevanje na 4. strani)

NOVI ORGANI UPRAVLJANJA

NOVOIZVOLJENI ORGANI SAMOUPRAVLJANJA

Na prvem zasedanju novega DSP je predsednik volilne komisije tov. Stane Sotler podal izčrpno poročilo o volitvah v organe upravljanja. Komisija je ugotovila, da so volitve potekale v redu; volilna udeležba pa je bila 90,9 %. Neopravičeno odsotnih je bilo samo 6 t. j. 0,5 %. Po enotah je bila volilna udeležba naslednja:

elektroplavž	87,6 %	elektroobrat	96,5 %
jeklarna	97,6 %	šamotna	91,8 %
valjarna	88,8 %	promet	88,1 %
livarna sive litine	88,8 %	prostor s sklad.	85,7 %
livarna valjev	96,2 %	OTK laboratorij	90,8 %
obdelovalnica valjev	97 %	modelna mizarna	100 %
mehanična z garažo	91 %	gradbeni oddelek	100 %
energetski oddelek	92,4 %	uslužbenci	88,9 %

Istočasno objavljamo tudi organe, ki so bili izvoljeni na prvem zasedanju DSP.

DELAVSKI SVET PODJETJA

Predsednik delavskega sveta podjetja OCVRK FRANC, valjarna. Namestnik predsednika ZAPUŠEK ROMAN, priprava dela.

Elektroplavž:
Janžekovič Srečko, Koriš Ivan, Žolnir Ivan.
Jeklarna:
Cater Franc, Križan Jože, Tofant Ivan, Gorjanc Franc, Jernejšek Marjan, Polak Franc.
Valjarna:
Oprešnik Milan, Ostrožnik Silvo, Perčič Ivan, Seliga Vinko, Valant Mirko, Čerščak Vlado, Haler Ferdo, Kregar Jože, Ocirk Franc, Verbič Miško.

Na elektroplavžu

Livarna sive litine:
Čretnik Martin, Judež Ivan, Mernik Franc, Slatav Ivan, Florjančič Jože, Gorjup Karel, Gornik Franc, Leban Jože, Mlač Branko.
Livarna valjev:

Jevšnik Peter, Golež Ivan.
Obdelovalnica valjev:
Gaber Ivan, Černak Feliks.
Šamotna:
Rukavina Dane, Vrenko Ivan, Arzenšek Stefan, Jagodič Jože.
Mehanična delavnica:
Kragelj Jože ml., Platovšek Franc, Šalič Tomo, Rozman Franc, Vrečko Anton.
Energetski oddelek:
Sekolec Ivan, Mušič Anton.
OTK — Laboratorij:
Knez Jože, Šturbej Alojz, Ternovšek Ivan.
Modelna mizarna:
Kovačič Jože.
Promet:
Mlakar Bogomir, Užmah Franc, Vrhovšek Rudolf.
Uslužbenci:
Belej Marjan, Burnik Dušan, Čehovin Ivanka, Kavka Franc, Vrečko Borko, Čuvan Olga, Valdman Štefka, Zapušek Roman, Žmahar Ivan.
Elektro obrat:
Stojilović Marjan.
Gradbeni oddelek:
Vrhovšek Franc.
Ekspedit:
Fajdiga Ivan, Šeliga Karel, Frece Franc, Klanjšek Albin.

UPRAVNI ODBOR

CLANI

Janžekovič Srečko
Križan Jože
Verbič Miško
Mlač Branko
Jevšnik Peter
Rozman Franc
Sekolec Ivan
Zupanc Stanko
glavni direktor

elektroplavž
jeklarna
valjarna
livarna sive litine
livarna valjev
mehanična
energetski obrat
elektroobrat

NAMESTNIKI

Košir Ivan
Tofant Ivan
Čerščak Vlado
Leban Jože
Vovk Ivan
Arzenšek Stefan
Kovačič Jože
Lešek Ivan

elektroplavž
jeklarna
valjarna
livarna sive litine
obdelovalnica valjev
šamotna
modelna mizarna
priprava dela

Na 1. seji novoizvoljenega upravnega odbora je bil za predsednika izvoljen Mlač BRANKO iz livarne sive litine, za njegovega namestnika pa JANŽEKOVIČ SREČKO iz elektroplavža.

DELAVSKI SVETI ENOT

Elektroplavž:
Dobršek Ivan, Košir Ivan, Muzej Alojz, Vodeb Vinko, Jezovšek Anton, Krumpak Ivan, Mastnak Konrad, Slomšek Jože, Vrečko Karel.

Iz obdelovalnice valjev

Jeklarna:
Fenko Henrik, Grdina Peter, Hrvatič Slavko, Klavžar Alojz, Kobola Valentin, Logar Zdravko,

Tofant Ivan, Zeme Bernard, Arbajter Ludvik, Ivačič Edi, Koštomaj Anton, Renčelj Jože, Sivka Ivan, Toplak Hinko, Zelič Franc.

Valjarna:

Čerščak Vlado, Haler Ferdo, Horjak Franc, Hrovat Stanko, Oprešnik Milan, Šesko Franc, Štante Franc, Strašek Ludvik, Šuster Ignac, Valant Mirko, Vrhovšek Katarina, Brečko Anton, Drobne Friderik, Gajšek Vlado, Jagrič Anton, Kopolšek Franc, Kunstek Milan, Ojsteršek Anton, Seibert Leopold, Sekušek Drago, Urbančič Jože.

Livarna sive litine:

Canžek Karel, Čretnik Martin, Gorjup Karel, Judež Ivan, Kramperšek Ivan, Kranjc Rudi, Mernik Franc, Novak Zofka, Pristovnik Ivan, Spolenak Jože, Dečman

Franc, Dornik Alojz, Florjančič Jože, Gornik Franc, Grubenšek Franc, Leban Jože, Lubej Ciril, Mlač Branko, Mlakar Danijel, Ojsteršek Ivan, Pajk Vinko.

Livarna valjev:

Kovač Franc, Plank Franc, Sinkar Ivan, Golež Ivan, Gradišnik Anton, Stopinšek Franc, Zrimšek Silvester.

Iz elektrodelaavnice

Obdelovalnica valjev:

Gaber Ivan, Jager Emil, Misich Ivan, Ramšak Anton, Černak Feliks, Jermol Stane, Potočnik Viktor.

Šamotarna:

Gajšek Jože, Gračner Jože, Klanjšek Jože, Rezec Franc, Udovič Ivan, Vizjak Miha, Juračič Neža, Lancer Franc, Rukavina Dane, Trebovc Stanko, Vrenko Ivan.

Mehanična — garaža:

Gornik Ivan, Hrženjak Franc, Platovšek Franc, Renčelj Franc, Rojc Martin, Šalič Tomo, Arzenšek Anton, Romih Ivan, Rozman Franc, Verdev Jože, Vrečko Anton.

Elektroobrat:

Cater Pavel, Fendre Ferdo, Novčan Anton, Veselak Stanko, Hrastnik Ivan, Špes Alojz, Štor Ivan.

Energetski oddelek:

Dolar Ivan, Grčar Jože, Podroški Alojz, Mušič Anton, Metličar Alojz, Sekolec Ivan, Stanojevič Miloš.

Promet:

Gaber Avgust, Logar Franc, Mlakar Alojz, Polenšek Emil, Avžner Viktor, Romih Alojz, Tilinger Jakob.

Iz livarne sive litine

Ekspedit in skladišča:

Kandužer Franc, Kranjc Jože, Otorepec Jože, Frece Franc, Guček Anton, Jošt Franc, Klanjšek Albin.

OTK in laboratorij:

Golob Jože, Kolar Sonja, Sivka Martin, Vodeb Jože, Mogelnicki Niko, Šturbej Alojz, Tenjšek Mijo, Ternovšek Ivan, Turnšek Alojz.

Uslužbenci in ostali:

Ivanjšek Stane, Kavka Franc, Lamut Marija, Rozman Erna, Stefančič Pavel, Tanjšek Jakob, Uršič Milka, Ferme Janez, Petrinja Peter, Podplatan Milica, Šumej Franc, Valdman Štefka, Zapušek Roman, Zerdoner Jurij, Žmahar Ivan.

Gradbeni oddelek:

Kresnik Franc, Mravljak Ivan, Zelič Rudolf, Župnek Ivan, Dobovišek Alojz, Kukovič Ivan, Vrhovšek Franc.

Modelna mizarna:

Cizelj Cvetko, Kroflič Ivan, Romih Albert, Cmok Ludvik, Hrastnik Anton, Jančič Franc, Plank Ivan.

KOMISIJE DS PODJETJA

KOMISIJA ZA PLAN IN GOSPODARSKA VPRAŠANJA

Gorjanc Franc
Arzenšek Stefan
Mahne Danijel
ing. Starc Milko
Magajna Vlado
Opaka Viktor
Seliga Vinko
Markovič Rajko
Kavka Franc

jeklarna
šamotna
mehanična
uprava
livarna sive litine
priprava dela
valjarna
kadrovski
uprava

KADROVSKA KOMISIJA

Leban Jože
Žolnir Ivan
Šalič Tomo
Pišek Alojz
Rozman Franc
Kragelj Jože ml.
Lončarič Jože

livarna sive litine
elektroplavž
mehanična
mehanična
elektroplavž
mehanična
mehanična

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVED DELOVNIH RAZMERIJ

Trnovšek Ivan
Klanjšek Albin
Mastnak Jože
Krumpak Stefan
Drobne Marija

OTK
skladišče
sindikalna podružnica
HTV
uprava

Pri uslužbencih

V gradbenem oddelku

KOMISIJA ZA ZAPOSLOVANJE ŽENA, MLADINE IN INVALIDOV

Čuvan Olga
Florjančič Jože
Ivanšek Stane
Rozman Erna
Mernik Marica

finančni
livarna sive litine
UOS
finančni
elektroplavž

KOMISIJA ZA ZDRAVSTVO IN TEHNIČNO VARSTVO

ing Černak Feliks
Gornik Franc
Renčelj Vlado
Malec Boris
Čretnik Ivan
Županc Milka
Knez Jože

obdelovalnica valjev
livarna sive litine
elektroobrat
jeklarna
valjarna
livarna sive litine
OTK

KOMISIJA ZA SKUPNO POTROŠNJO

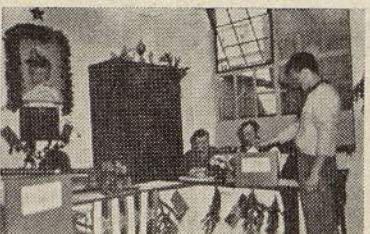
Žmahar Ivan
Haler Ferdo
Mavec Ivo
Krajnc Srečko
Zagoričnik Ignac
ing. Klavara Franjo
Grdina Peter

komerciala
valjarna
komerciala
elektroobrat
UOS
UOS
jeklarna

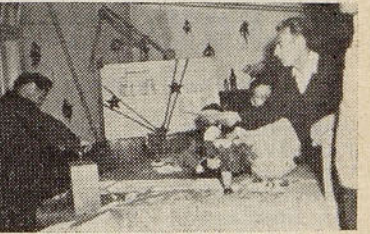
PODKOMISIJA ZA RAZDELITEV STANOVANJ

Predsednik:
Grdina Peter
Platovšek Franc
Seliga Karel
Skale Aleksander
Vengust Ivan
Golež Ivan
Vodeb Jože
Križanec Rezika

jeklarna
mehanična
komerciala
kurilnica
modelna
livarna valjev
livarna sive litine
kadrovski sektor
kadrovski sektor

V mehanični delavnici

V valjarni

DISCIPLINSKA KOMISIJA

Verbič Miško
Gorjup Karel
Vrečko Anton
Tanjšek Jakec
Mlakar Franc

valjarna
livarna sive litine
mehanična
konstrukcijski
spl. sektor

Rekonstrukcija in modernizacija železarn po programu razvoja 1964-1970

Nahajamo se v obdobju, ko prihaja do prvih pričetkov realizacije večletnega programa rekonstrukcije in modernizacije jugoslovanskih železarn. Zato smatram za umestno, da naše bralce seznamim z objavljenimi podatki v Gospodarskem vestniku o razvoju črne metalurgije.

Sedanje stanje železarn in njihova opremljenost onemogočata uvajanje sodobne tehnologije proizvodnje in kvalitetne predelave jekla, ki bi zadostila zahtevam ekonomike v proizvodnji ter kvalitetnim in količinskim zahtevam potrošnikov.

Nadaljnji razvoj zatorej nujno terjaja v vseh železarnah potrebne rekonstrukcije, razširitve in novogradnje.

Odobreni investicijski programi so vsklajeni s predvideno proizvodnjo 3,2 milijona ton surovega jekla v SFRJ v letu 1966 in se rekonstrukcije v železarnah že izvajajo.

Po programu razvoja je v letu 1970 v državnem merilu predvidena skupna proizvodnja 4,8 milijona ton in je tej proizvodnji treba prilagoditi vse rekonstrukcije, razširitve in novo gradnje.

Osnovni namen izgradnje črne metalurgije v SR Sloveniji ni toliko v povečanju fizičnega obsega proizvodnje, kolikor v izboljšanju tehnologije proizvodnje in stopnje finalizacije, kar je osnovni pogoj za doseganje centralne proizvodnje in konkurenčnosti na zunanjih tržiščih.

V minulem desetletnem obdobju je črna metalurgija v SR Sloveniji zabeležila zelo visok indeks porasta fizičnega obsega proizvodnje (277,8 %). Temu indeksu ustreza povprečni letni porast 10,7 %, pri tem pa je bil v prvi polovici navedenega obdobja porast hitrejši (12,2 %), a v drugi polovici počasnejši (9,5 %).

OBČUTEN PORAST PROIZVODNJE ELEKTROJEKLA

V tem obdobju se je proizvodnja surovega jekla več kot podvojila. Posebno občuten je bil porast proizvodnje elektrojekla (indeks 435,6) tako, da se je delež elektrojekla v surovem jeklu povečal od 6,7 v letu 1962 na 14,4 v letu 1963.

Sprememba v strukturi surovega jekla je omogočila znaten premik v kvalitetnejše izdelke z večjo stopnjo oplemenitenja in finalizacije. Uvedena je nova proizvodnja bele pločevine in grelne žice.

Tehnologija proizvodnje v železarnah ni na zadovoljivi ravni. Naši koksni plavži so v primerjavi z enakimi po svetu majhni. Vse SM peči za proizvodnjo jekla so stare in majhnih zmogljivosti. Najbolj zastareli obrati v vseh železarnah so vsekakor valjarne. Po grobi oceni imajo naše valjarne štirikrat manjšo produktivnost kot sodobne valjarne v inozemstvu. Delno je nizka produktivnost tudi posledica širokega sortimenta, oziroma pomanjkanje smotrne standardizacije in specializacije.

Proizvodnjo vlečene žice ovira zastarelost vlečnih strojev, ki imajo majhno hitrost vleka.

Popolnoma zastareli in nesodobni so tudi stroji za proizvodnjo vlečenega in brušenega jekla. Ta oblika finalizacije je zlasti pomembna za železarne, ki proizvajajo kvalitetne in plemenite vrste jekla.

Po sedemletnem programu razvoja se bo obseg proizvodnje v črni metalurgiji v Sloveniji povečal za 156 % ali za 14,5 % letno. Predvideni porast proizvodnje jekla (indeks 200) je po fizičnem obsegu manjši od porasta v črni metalurgiji SFRJ, ki predvideva povečanje proizvodnje surovega jekla od 1,6 milijona ton v letu 1963 na 4,8 milijona ton v letu 1970 (indeks 300), vendar bo po vrednosti družbenega proizvoda znatno presegel državno razmerje v razvoju črne metalurgije.

Po skupinah proizvodov bo najmočnejše porastla proizvodnja elektrojekla (indeks 685), vroče valjanega trakastega jekla (indeks 685), trafo in dinamo pločevine (indeks 1600) ter vlečenega jekla (indeks 605). Več kot dvakrat bo porastla proizvodnja surovega jekla težkih profilov in polproizvodov tanke in fine pločevine, dekapirane pločevine ter vlečene žice. Najmanj se bo povečala proizvodnja valjane žice, debele in srednje pločevine, hladno valjanih trakov, bele pločevine in kovanege paličastega jekla.

Proizvodnja SM jekla bo porastla le za 25 %, pri čemer pa bo proizvodnja v SM pečeh preusmerjena izključno na izdelovanje Štorski železar 13 kvalitetnega in nizko legiranega jekla. Tako bodo uvedli novi postopek kontinuirnega vlivanja surovega jekla v kokile brez dna, s čemer bodo povečali izkoristek in znižali stroške vlivanja ter predelave jekla. V skupini tanke pločevine bo uvedena nova proizvodnja nerjaveče in ostale visoko legirane pločevine. Konec leta 1968 bo opuščena sedanja klasična proizvodnja tanke in fine pločevine ter uvedena nova proizvodnja hladno valjane pločevine v novo zgrajeni hladni valjarni z zmogljivostjo 100.000 ton letno. V letu 1968 je predvidena tudi opustitev sedanje valjarne debele pločevine, ki jo bodo posebej valjali na kontinuirani blooming - kvar-to valjarnici.

Tako bodo ustvarjeni pogoji za ustreznejše izkoriščanje zmogljivosti novih naprav ter povečanje produktivnosti.

V okviru državne proizvodnje surovega jekla 4,8 milijonov ton v letu 1970 bo znašal delež črne metalurgije SRS v proizvodnji surovega jekla 10,6 %, a v proizvodnji jekla 23,7 %, medtem ko je ta delež leta 1962 znašal 16 %, a 28,3 % zmanjšanje deleža v proizvodnji surovega jekla bo nadomeščeno z večjim deležem elektrojekla, ki ima večjo vrednost, medtem ko bo proizvodnja surovega jekla namenjena le za zadovoljevanje potreb črne metalurgije v Sloveniji.

Železarne predvidevajo tudi znatno povečanje proizvodne paloge 117 in 116.

Tako se bo povečala proizvodnja ulitkov iz jeklotitine za 51 % in ulitkov iz sive litine za 11,8 %.

za več kot 100 % se bo povečala proizvodnja mehansko obdelanih izdelkov, vključno kolenčastih gredi za težke ladijske motorje ter proizvodnja pneumatskega orodja (železarna Ravne). Proizvodnja rezilnega orodja se bo prav tako povečala za 150 %, proizvodnja vzmeti za 89 %, elektrod za 67 % in bodeče žice za 60 %. Proizvodnja šamotne bo koncentrirana v novi šamotarni, zmogljivosti 40 tisoč ton, kateri se bo pridružila še nova proizvodnja sinter dolomita in dolomitnih izdelkov v količini 10.000 ton letno.

DOSEDANJE INVESTICIJE

Da bi dosegle obseg in vrednost proizvodnje, kot je to predvideno po programu razvoja, so v obdobju 1952—1962 posamezne slovenske železarne vložile investicije v rekonstrukcijo in modernizacijo naslednjih obratov in naprav:

V železarni Jesenice so vložene investicije v dovršitev rekonstrukcije in razširitev visokih peči ter SM peči, nadalje v izgradnjo novega podaljška jeklarne, novih kompresorjev ter čistilcev plina, ojačitev pogonov, težke proge in žične valjarne, dovršitev izgradnje nove valjarne za debelo pločevino, rekonstrukcija valjarne za tanko in fino pločevino, izgradnjo nove lužilnice in pocinkovalnice, postavitev novega kvarto-orodja za hladno valjanje trakov in nove proge za belo pločevino, postavitev novih vlečnih strojev za žico ter izgradnjo dveh komornih peči za belo žarjenje trakov in novih linij za pocinkanje in patentiranje žice.

V železarni Ravne so bila v navedenem obdobju opravljena vlaganja v postavitev dveh električnih peči z zmogljivostjo 10 in 25 ton, dovršitev dveh VF peči z zmogljivostjo 0,5 in 2 toni, razširitev plinskih generatorjev in zgraditev plinskih čistilcev, začetek gradnje nove valjarne, rekonstrukcija težke kovačnice, pri čemer so bile postavljene 1200 in 1800 tonske stiskalnice in zagrevne peči, dalje v rekonstrukcijo in mehanizacijo livarne in čistilnice jeklotitine, delno mehanizacijo vzmetne in ureditev pomožnih obratov.

V našem podjetju je bila končana izgradnja novega elektroplavža zmogljivosti 12 MWA, elektrifikacija grobe in fine proge, izgradnja livarne in obdelovalnica valjev. Pričetek I. faze rekonstrukcije TH peči z zamenjavo 12 MWA pečnega transformatorja z 50 % močnejšim 18 MWA pečnim transformatorjem. Zgrajen je bil 110 KV daljnovod Selce—Štore, razdelilna trafopostaja Štore. Dograjena je tudi kompresorska postaja in izvršena rekonstrukcija obstoječega črpalnišča.

V naslednjem programskem razdobju je na Jesenicah predvidena rekonstrukcija visokih peči, rekonstruirali bodo obstoječe SM peči na kurjavo z mazutom, oziroma na kombinirano kurjavo mazut—daljinski plin. Zgrajena bo nova 60-tonska elektropeč in v drugi etapi še nadaljnja tovrstna peč. Povečane bodo zmogljivosti za pripravo vložka in zmogljivosti zakladanja. Tako bo v drugi etapi moč povečati proizvodnjo surovega jekla od 475.000 ton v letu 1966 na 600.000 ton v letu 1970.

Na Jesenicah bodo zgradili novo valjarno, rekonstruirali žično valjarno z novo preprogo in končno progo ter sedanjo progo za profile.

Na področju hladne predelave pa bodo zgradili novo linijo za jeklovlek s kontinuirano žarilno pečjo zmogljivosti 30.000 ton vlečenega, luščenega in brušenega jekla. Po letu 1966 pa bodo postavili novo hladno valjarno za pločevino z zmogljivostjo 100.000 ton letno, ki bo proizvajala tudi nerjavečo pločevino. Postopoma nameravajo opustiti proizvodnjo šivnih cevi in na novo uvesti izdelovanje lahkih profilov iz hladno valjanih trakov.

V Železarni Ravne bo zgrajena nova elektro-jeklarna z dvema pečema kapacitete po 40 in 45 ton, kjer bo uveden postopek vlivanja jekla v vakuumu.

Rekonstruirali bodo jeklo-livarno in jo opremili z dodatnimi stroji, tako da bodo obseg proizvodnje jeklotitine povečali za 50 odstotkov in hkrati izboljšali tehnologijo proizvodnje. Zgradili bodo novo vzmetarno za proizvodnjo listnatih vzmeti za cestna vozila, ter linijo za izdelavo, termično in površinsko obdelavo vzmeti, postavili novo težko obdelovalnico kolenčastih gredi, ter dopolnili obstoječo obdelovalnico z novimi stroji. Dokončali bodo izgradnjo nove valjarne s predprogo, srednjo in lahko progo z zmogljivostjo 100.000 ton valjanih profilov plemenitega jekla.

V našem podjetju je perspektiva po programu predvidena razširitev aglomeracije in izgradnje nove TH peči z močjo 24 MWA, postavitev nove 40—50 ton elektro obločne peči, pri čemer bo jek-

larna v drugi etapi uvedla kontinuirano vlivanje jekla.

S preselitvijo stare livarne sive litine v novi obrat livarne II. bo omogočeno z delno rekonstrukcijo v obstoječi livarni valjev proizvodnjo več surovih valjev, v novem obratu pa povečati proizvodnjo nodularne litine. Predvidena je izgradnja hale obdelovalnice valjev, z novo opremo obdelovalnih strojev, kjer bo mogoče obdelati od dosedanjih 4.000 ton valjev do 10.000 ton.

Po programu je predvidena izgradnja nove profilne valjarne s srednjimi in lahkiimi progami, kjer bo proizvodnja valjanih profilov dosegla 100.000 ton. V valjarni bo mogoče hitro spreminjati proizvodni program, ki bo po asortimanu sličen sedanjemu.

Vzporedno z izgradnjo osnovnih obratov se bo gradilo energetske obrate, ki bodo oskrbovali osnovne obrate s potrebno energijo. Predvidena je tudi izgradnja novih vzdrževalnih obratov (mehanična delavnica in elektro delavnica).

Izboljšati oskrbo s čajem

Dne 18. junija je imela sindikalna podružnica enote valjarne v prostorih obratovodstva svojo redno sejo. Navzoči so razpravljali o izletih članov kolektiva in preskrbi s čajem.

V drugi točki dnevnega reda so ugotovili, da v valjarni še vedno ni urejena preskrba s čajem. Večkrat se namreč zgodi, da katera dnina ostane brez čaja, ker nihče ne odide ponj. Ker je vročina vedno hujša, bodo skušali preskrbo s čajem čim prej rešiti. Navzoči so predlagali več variant, vendar učinkovite rešitve niso našli. Med drugim so predlagali, da bi

se naj sedanja ženska garderoba preuredila v čajnico. Nabavile bi se naj tri velike posode, v katere bi se vsakodnevno dostavljali čaj za vse tri izmene. V kolikor bi ta varianta ne prišla v poštev, bi naj obratovodstvo določilo ljudi, ki bi bili zadolženi za dostavo čaja. Razen tega so v tej točki dnevnega reda ugotovili, da je kvaliteta čaja slaba in predlagali, da bi namesto čaja dobivali kislavo vodo. Razen tega pa bi se naj kantina oskrbela z jogurtom in 6% industrijskim pivom, kot imajo to urejeno v drugih podjetjih.

-v-

NOVIM ORGANOM UPRAVLJANJA

(Nadaljevanje z 2. strani)

Mislim, da je nujno potrebno tudi ojačanje Krajevne skupnosti, da ne bo več podjetje tisto, ki mora na območju Štor reševati vse probleme od pomanjkanja mesa do popravila okvar na komunalnih napravah. Prav tako je potrebna močna podpora organov upravljanja, da se bo končno rešil problem lokacije in graditve šole v Storah.

Ce bomo znali v bodoče načelnati te probleme bolj organizirano in bo mehanizem upravljanja tudi vsebinsko bolj utrjen, potem bo dvatisoč-članski kolektiv tudi v teh dejavnostih žel boljše uspehe.

Nadalje je nereseno vprašanje 42-urnega delovnega tedna. Temu bomo morali prisluhniti, čeprav je to za črno metalurgijo in podobna podjetja povezano z mnogimi problemi. Prav zaradi teh problemov je sedaj tudi podaljšan prehod na skrajšan delovni čas za pet let.

Tudi problem fluktuacije nastopa z vso ostrino, zato apeliram na naš strokovni kader, da vodi res dobro politiko zaposlovanja.

POROČILO O POSLOVANJU

(Nadaljevanje z 2. strani)

glavnen na naša vzmetna jekla za DDR, Indijo in v manjši meri v Egipt in Romunijo. Poizkusni izvoz manjših količin pa je bil tudi v Izrael.

Z obstoječimi izvoznimi zaključki imamo zagotovljeno do konca leta skupno 1.283 tisoč dolarjev. Če torej realiziramo samo zaključeni izvoz, bomo letni plan izvoza presegli za 16,6 %.

Navedene težave v proizvodnji razumljivo ne dajejo tekočelnega finančnega rezultata kot smo ga predvidevali po planu, kajti na dosežen dohodek podjetja so vplivale ravno nepredvidene zapreke v pomanjkanju surovin zaradi neobratovanja elektroplavža, na drugi strani sm omorali gotove surovine dražje kupovati, poslovni stroški pa so se nujno povečali.

Zaradi tega nam obračun doseženega dohodka ne daje dokončne realne slike, ker smo morali del

Gre predvsem za nekvalificirano delovno silo in je problem še večji zaradi tega, ker je v okolici ni več.

Prav tako ne moremo biti zadovoljni s 5,5 % boleznin. Tu je potrebno postaviti principielno vprašanje, ali je naša zdravstvena služba splošnega Zdravstvenega doma še primerna, da rešuje našo problematiko, ali pa jo bo treba prevesti v obratno ambulanto, da se bo tako jačala predvsem preventiva in bo kurativna šele na drugem mestu. Videl sem v svetu podobne metalurške obrate kot so naši, imajo pa le 2 do 2,5 % boleznin, ker imajo pač odlično urejeno preventivno dejavnost in odlično metodo upeljevanja novih sodelavcev na delovna mesta.

Problematika je zelo obširna, vendar sem prepričan, da bodo tudi sedanji organi upravljanja ob koncu svoje mandatne dobe lahko ugotovili, da so z resnim in vsebinsko poglobljenim delom dosegli lep napredek in niso razočarali svojega kolektiva.

(Z razprave gl. direktorja na 1. zasedanju DS podjetja)

KOMISIJE DS PODJETJA

ARBITRAŽNA KOMISIJA (komisija za pritožbe)

Valdman Štefka
Judež Ivan
Vrečko Borko
Čmer Ladislav
Štor Angela

uprava
livarna sive litine
kadrovski
splošni sektor
uprava

KOMISIJA ZA RACIONALIZATORSTVO

ing. Šturbej Alojz
Rozman Franc
Koštomaj Peter
ing. Rupnik Ivan
Miklave Albin
ing. Žumer Matija
ing. Tratnik Zoran
ing. Burnik Dušan
ing. Plevnik Slavko

laboratorij
mehanična
konstruktorski
tehnični
finančni
livarna valjev
metalografski laboratorij
UOS
UOS

S 34. ZASEDANJA DS

34. in hkrati zadnje zasedanje delavskega sveta podjetja, katerega je potekla dvoletna mandatna doba 12. julija letos, ko je bil izvoljen novi delavski svet, je bilo 9. junija na Svetini. Delavski svet podjetja, ki se je sestel v lepo obnovljenem, urejenem počitniškem domu štorskih železarjev na Svetini, je kot prvo točko dnevnega reda poslušal priporočila občinske skupščine Celje o odpravi negativnih pojavov v gospodarskih organizacijah, ki kvarijo delovno disciplino. Delavski svet je sprejel priporočila na znanje in bo izvajal ukrepe za izboljšanje. V obravnavi priporočil občinskega sindikalnega sveta o zaposlovanju sezonskih delavcev, je bil DS mnenja, da morajo sezonski delavci imeti enake delovne in življenjske pogoje kot ostali stalno zaposleni delavci.

Na tem zasedanju je delavski svet na predlog stalne komisije izbrisal iz inventarja nekatera osnovna sredstva, ki podjetju niso za proizvodnjo potrebna, niti jih je mogoče kako drugače uporabiti ali prodati.

Odobril je službeno potovanje v breme ELIN-UNION tovarišema ing. Ravnikarju iz uprave osnovnih sredstev in ing. Staretu od ELES v Avstrijo. Oba tovariša naj bi na Dunaju pri firmi ELIN izvršila kontrolo jedra transformatorja za naš elektroplavž.

Ko je delavski svet obravnaval spremembe pravilnika o štipendiranju, je izrazil mnenje, da je potrebno povečati štipendije dijakom srednjih šol in študentom višjih in visokih šol. Dosedanje štipendije niso bile zadostne in niso omogočale primernih življenjskih pogojev študentov. Po sklepu, sprejetem na tem zasedanju bodo štipendije znatno višje in bodo enake štipendijam ostalih slovenskih železarn. Za srednjo šolo se bodo gibale štipendije od 11.000 do 14.000 dinarjev mesečno, za višje in visoke šole pa od 15.000 do 18.000 dinarjev. Uživanci štipendije pa imajo po sklepu DS še pravico do posojila, ki je brezobrestno in se vrača po končanem šolanju.

Delavski svet je na tem zasedanju odobril poročilo o tromesečnem poslovanju podjetja z ugotovitvijo, da je rezultat poslovanja

zadovoljiv, saj je boljši, kot pa je to bilo pričakovati z ozirom na izredno težke pogoje, v katerih je bilo podjetje zaradi redukcije električnega toka, pomanjkanja premoga in kvara transformatorja na plavžu.

Na tem zasedanju so tovariši Spolenak, ing. Zumar in ing. Urbančič podali poročila o izvršenih službenih potovanjih v inozemstvo. Tovariš Spolenak je obiskal nekatere livarne v Nemčiji, tovariš ing. Zumar je opravil dvomesečno prakso v livarnah valjev v Združenih državah Amerike, tov. ing. Urbančič s sodelavci pa je bil v Poljski zaradi razgovora o izdelavi novih naprav za našo novo valjarne.

Delavski svet je na tem zasedanju odobril nabavo transportnega traku za premog, odobril je službeno potovanje v Poljsko za dr. ing. Karla Pola v zvezi s projektiranjem valjarne. Odobril je veliko popravilo daljnovoda Selce — Štore in popravilo upravnega poslopja, ki res ni v ponos naše tovarne posebno sedaj, ko si naši izdelki utirajo pot v inozemstvo in so tuji naročniki in predstavniki stalni gostje naše tovarne. Dokončno je bilo na tem zasedanju rešeno vprašanje »Mlinarjevega Janeza« na Teharju, kateri bo služil potrebam razvijajoče se Železarn na področju Teharja.

Na koncu tega zasedanja je delavski svet poslušal in odobril poročilo predsednika delavskega sveta, tov. Franca Rozmana o delu delavskih svetov v ekonomskih enotah. Skrbno pripravljeno in lepo podano poročilo predsednika je odkrilo vrsto novosti, ki bodo novemu delavskemu svetu služile pri njegovem delu. Poročilo je zajelo celotno delo organov družbenega upravljanja v zadnjih dveh letih in dalo priznanje ne le organom upravljanja, temveč celotnemu kolektivu, ki je razumel vse ukrepe organov upravljanja in dal vsdo podporo pri izvajanju teh ukrepov, ki so se pozitivno odrazili pri celotnem uspehu podjetja. Priznanje pa je bilo dano še Sindikalni podružnici in organizaciji ZK, kateri sta bili pobudnika za nove napredne oblike gospodarjenja in za vzgojo članov delovnega kolektiva.

A. M.

ČEMU POSVETOVANJA

Z BLAGAJNIKI IN POVERJENIKI SINDIKALNIH GRUP?

Opazamo, da sindikalne podružnice v mnogih podjetjih nimajo najbolje urejene evidence, članstva. Tudi v našem podjetju je evidenca v obratih pomanjkljiva, tako da mnogi poverjeniki nimajo pravega pregleda nad člani in je zato njihovo delo večkrat neučinkovito. Vzrokov za to je več, eden glavnih pa je nedvomno v tem, ker poverjeniki ob izvolitvi niso dobili navodil za svoje delo.

Da bi na tem področju izboljšal situacijo, je Centralni svet Zveze sindikatov uvedel v sindikalnih podružnicah novo evidenco, spremenil način plačevanja članarine, ukinil sindikalne znamkice, uvedel nove sindikalne kartoteke in nove sindikalne knjižice.

Če bomo hoteli v našem podjetju doseči namen, ki ga je zasledoval Centralni svet, bomo morali začeti z nekaterimi korenitimi ukrepi. Sindikalna podružnica je v ta namen organizirala v drugi polovici prejšnjega in v prvi polovici tega meseca več posvetovanj z blagajniki in poverjeniki sindikalnih grup. Vsak blagajnik in poverjenik bo moral imeti odsej poimenski seznam svojih članov, ki bo vseboval: ime, priimek in staž v delovni enoti. Za člana podružnice, ki je odšel iz enote bo potrebno evidentirati datum odhoda. Poleg gornjega pa bodo morali omenjeni sezname vsebovati tudi številke sindikalnih knjižic in podatke do kdaj so te veljavne. Razen poimenskih seznamov se bodo odsej vodile še sindikalne kartoteke za vsako delovno enoto posebej. Na njej bodo blagajniki in poverjeniki zaznamovali vse spremembe na njiho-

vem področju predvsem glede prehajanja delavcev v druge enote, odhoda iz podjetja ipd.

Blagajniki in poverjeniki sindikalnih podružnic bodo morali sindikalne knjižice in kartoteke pregledovati dvakrat letno: v juniju in decembru.

Novi člani kolektiva se bodo še vnaprej prijavljali v pisarni sindikalne podružnice, razen tega pa se bodo javili še pri blagajnikih ali poverjenikih v svoji delovni enoti. Tisti člani pa, ki bodo odšli iz delovne enote ali iz podjet-

DELO SINDIKALNE ORGANIZACIJE V PRETEKLEM MESECU

V preteklem mesecu se je sestel sekretariat Izvršnega odbora na štirih sejah. Dve seji je posvetil organizaciji volitev v organe upravljanja, na eni pa je odobril sredstva šahovski ekipi našega podjetja, ki se je udeležila republiškega moštvenega prvenstva v Rogaški Slatini in ekipi, ki je tekmovala na športnem tekmovanju Železarn v Jesenicah. Razen tega so na sejah sekretariata razpravljali še o pripravah dnevnih redov in gradiva za seje predsednikov in tajnikov sindikalnih podružnic enot in za razširjeno sejo Izvršnega odbora. Predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic enot so se sestali na dveh sejah in razpravljali o izvedbi volitev v organe upravljanja. Na svoji zadnji seji pa so člani sekretariata Izvršnega odbora skupaj s komisijo za organizacijska in kadrovska vprašanja pri sindikalni podružnici in podobno komisijo pri Tovarniškem komiteju Zveze komunistov razpravljali o sklicanju prvega zasedanja delavskega sveta in o kadrovskih vprašanjih v zvezi z novo izvoljenimi organi upravljanja. Ob isti priliki so se pogovorili tudi o komisijah, ki jih bo imel novi delavski svet.

Značilno za letošnje volitve so bile skrbne priprave tako organizacijskega kot političnega značaja. Na številnih zborih delovnih skupnosti so delavci našega podjetja razpravljali o pomenu volitev, novem zakonu o volitvah v organe samoupravljanja, poslovanju podjetja in delovnih enot, perspektivnem razvoju, problemih na področju delavskega samoupravljanja ipd. Nedvomno ima pri skrbni izvedbi volitev veliko zaslug prav sindikalna organizacija. Izvršni odbor je mimo že poprej omenjenih priprav razpisal tudi medobratno tekmovanje v okrasitvi volišč, udeležbi in podobno. Za enoto, ki se je pokazala kot najuspešnejša, je odobril 25.000 din nagrade.

Komisija za rekreacijo pri sindikalni podružnici je obvestila sekretariat Izvršnega odbora, da se želi naša športna ekipa udeležiti tekmovanja Železarn na Jesenicah, ki bo organizirano v počastitev 95-letnice Železarn Jesenice in na katerega je vabljena tudi

reprezentanca našega podjetja. Tekmovanje bo v dneh 21. in 22. julija. Predstavniki Železarn Štore bodo sodelovali v atletiki, kegljanju, namiznem tenisu, nogometu in streljanju. Ker želi omenjena komisija, da bi tekmovalci na Jesenicah dosegli kar najboljšo rezultate, je že začela v prvimi pripravami.

Znano je, da je naša šahovska ekipa na okrajnem prvenstvu za-

sedla prvo mesto in se tako kot predstavnik okraja plasirala na republiško sindikalno moštveno prvenstvo v Rogaško Slatino. Sekretariat Izvršnega odbora je zaradi tega odobril šahovski ekipi 39.360 din. Ta odobritev je upravičena, če upoštevamo, da so se stroški za sindikalno prvenstvo v Dobrni zmanjšali za 12.480 din in da so naši šahisti že drugič osvojili naslov okrajnega prvaka.

DRUGA PLAT MEDALJE

OSVETLITEV NEKATERIH PROBLEMOM ZDRAVSTVENE POSTAJE V ŠTORAH

Ker je bilo med člani kolektiva vedno več pripomb na račun dela zdravstvene službe v Štorah, se je v marcu letos sestel Izvršni odbor sindikalne podružnice in k razpravi o problemih zdravstvene službe pritegnil še predstavnike občinskega sindikalnega sveta v Celju. Udeleženci razprave so o poteku in načinu dela omenjene službe iznesli vrsto kritičnih pripomb. Sekretar občinskega sindikalnega sveta je povzete teh pripomb poslal upravi Zdravstvene doma Celje, ta pa jih je odstopila v razpravo Zdravstveni postaji Štore.

Člani kolektiva Zdravstvene postaje v Štorah menijo, da je večina kritičnih pripomb neutemeljenih, oziroma so plod nepoučenosti. Zaradi tega so sklenili, da bodo skupno s predsedniki sindikalnih podružnic sklicali ponovni sestanek, na katerem bodo probleme pravilno osvetlili, jih skušali pojasniti in po možnosti rešiti. Na sestanku, ki je bil konec junija, se je pokazala potreba po širši obdelavi nakazanih problemov. Zdravstvenim delavcem je bilo naročeno, da naj izdelajo elaborat o situaciji zdravstvene službe v Štorah. Na osnovi tega elaborata bi sindikalna podružnica izvedla razpravo v kolektivu.

Iz elaborata, ki ga je Zdravstvena postaja že izdelala povzemamo nekatere zanimive ugotovitve. Predvsem izhaja iz njega, da se problemi zdravstva v Štorah delijo na probleme splošne zdravstvene službe in na probleme zobozdravstvene službe, oboji pa še na probleme zdravstvene službe na terenu in podobne probleme v tovarni. Slednje pa je nujno deliti še na probleme preventivne in probleme kurativne dejavnosti.

Dejstvo, da je Zdravstvena postaja v Štorah le splošna zdravstvena ustanova in predstavlja kot taka le dizlocirano enoto Zdravstvenega doma Celje, je prvi važen moment, ki lahko osvetli prenekateri problem. Zdravstvena postaja v Štorah torej nima značaja obratne ambulate, kot nekateri napačno mislijo. Zaradi tega se je nekateri problemi oziroma kritične ugotovitve ne tičejo. S svojim statusom Zdravstvena po-

staja ne more uspešno reševati problemov kot so sistematični pregledi zaposlenih, kontrola delovnih mest, kontrola ekoloških faktorjev, kontrola delovnih pogojev, sodelovanje pri analitični oceni delovnih mest, dajanje soglasja ob zaposlitvi posameznikov na posameznih delovnih mestih, ureditev prednostne ordinacije ipd. Upoštevati je treba dejstvo, da je Zdravstvena postaja kot splošna zdravstvena ustanova dolžna nuditi svoje usluge vsem stanujočim na njenem področju. Kljub temu, da omenjena postaja to svojo nalogo izpolnjuje, vrši za Železarno vse preglede ob sprejemu v službo, izključno vodi stalež zaradi lažje statistične obravnave in pregleda problematike, sodeluje s kadrovske službo pri notranjih trajnih in začasnih rotacijah zaposlenih in skrbi za delovno rehabilitacijo zaposlenih. V svrhu sanacije socialno zdravstvene problematike sodeluje s socialno službo, zaradi uspešnejšega reševanja skupnih problemov pa tudi s službo HTV. Razen tega pa izvaja Zdravstvena postaja za Železarno še razne preventivne ukrepe in akcije kot npr. cepljenje proti gripi ter izdaja vrsto potrdil. Delo opravlja trenutno le en stalni zdravnik in ena medicinska sestra. Poleg kurativnega dela pa mora osebje Zdravstvene postaje v Štorah odpraviti še vsa cepljenja na terenu, pregledovati šolske otroke, zagotoviti redno poslovanje otroških posve-tovalnic in opraviti še vrsto obiskov bolnikov na domu.

Ko govori elaborat, ki ga je podpisal dr. Aleksander Doplihar, o problematiki kurativne zdravstvene službe, ugotavlja, da je ta že vrsto let v slepi ulici. Trije glavni problemi: delovni prostori, kadri in stanovanja so pri razvoju kurative glavni zaviralni moment. Potem ko jih elaborat podrobno analizira, navaja, da bi se z njihovo rešitvijo nedvomno rešili tudi vsi ostali problemi, ki so več ali manj le organizacijskega značaja.

Glede preventivne dejavnosti v podjetju je v elaboratu rečeno, da bi morala imeti zelo široko delovno področje. Sedanji zelo dobro organizirani HTV službi, kadrovske službi bi bilo nujno priključiti še obratnega psihologa, socialnega delavca, zdravstveno službo in patronažno službo. Z organsko povezavo vseh teh služb bi dobila Železarna moderno obliko tima, ki bi lahko uspešno reševal vse številne probleme, ki se javljajo v podjetju.

Tudi v zobozdravstveni službi so kadri in odgovarjajoči delovni prostori problem. Jeseni se bo zaposlil še tretji terapevt — naš štipendist in bo zobozdravstvena služba potrebovala le še tehnika in instrumentarko, da bo glede kadra zadoščeno potrebam Železarn in terena. Če lahko optimistično gledamo na rešitev kadrovskih težav, pa tega glede delovnih prostorov zaenkrat še ne moremo.

V zaključku elaborata se sestavljenci niso spustili v razglabljanja kdo je kriv za situacijo v kateri se nahaja zdravstvo v Štorah, niti se niso vprašali kdo je pristojen in dolžan urediti ter sanirati sedanje stanje. Izrazili pa so prepričanje, da je pričujoč problem kompleksen in so ga dolžni rešiti tisti, ki ga lahko rešijo v korist občanov, zavarovancev ter njihovih svojcev.

Lojze Vrečko

SREDSTVA ZA IZLETE

Dne 25. junija je imel izvršni odbor sindikalne podružnice Železarn Štore razširjeno sejo, ki so se udeležili tudi predsedniki in tajniki podružnic enot. Med drugimi so razpravljali o razdelitvi denarnih sredstev za izlete članov kolektiva in o množičnem izletu za Dan borca na Svetino.

V letošnjem letu je sindikalna podružnica Železarn Štore dobila dva milijona denarnih sredstev dotacij, čeprav je napravila predračun za 2,5 milijona. Podjetje je namreč v težki finančni situaciji in zaradi tega organizacijam ni dotiralo v takšni višini, kot bi te želele. Od dodeljenih sredstev bo sindikalna podružnica koristila 1,6 milijona za izlete članov kolektiva, preostala sredstva, to je 400.000 din pa bo koristila za izredno socialno pomoč članom kolektiva in za letovanja. Vsota 1,6 milijona se bo podružnicam enot razdelila po naslednjem razdelilniku:

valjarna 242.400, livarna sive litine 208.000, jeklarna 138.400, šamotarna 112.800, elektroplavž 76.800, mehanična 109.600, promet 72.000, ekspedit 91.200, komunalni oddelek 83.200, energetski oddelek 52.800, OTK laboratorij 60.800, obdelovalnica valjev 41.600, livarna valjev 40.000, gradbeni oddelek 28.000, elektroobrat 23.200, modelna mizarna 20.800 in uslužbenci 155.200 din.

Vsote, ki so predvidene v razdelilniku se bodo nekaterim podružnicam povečale, drugim pa zmanjšale z ozirom na porabljenost in neporabljenost sredstev iz prejšnjih let.

Ker ima sindikalna podružnica Železarn Štore povprečno 2000 redno plačujočih članov, pride na posameznega člana 800 din. Po sklepu izvršnega odbora porabijo sindikalne podružnice enot 60 % od dodeljenih sredstev za prevoze, z ostalim denarjem, to je 40 % pa

lahko prosto razpolagajo.

V nadaljevanju so navzoči sklenili, da bo potrebno v bodoče popestriti družabno življenje v kolektivu in zato organizirati čim več krajših izletov.

V drugi točki dnevnega reda so razpravljali o množičnem izletu, ki ga organizira v počastitev Dneva borca na Svetino organizacija Zveze borcev skupaj s sindikalno podružnico. Za izvedbo izleta so zadolžili komisijo za rekreacijo, ki ima razen tega še nalogo organizirati nagradno športno tekmovanje. Prevozi na Svetino so za člane kolektiva in njihove ožje sorodnike brezplačni, prav tako pa so dobili člani kolektiva po sklepu izvršnega odbora na Svetini tudi brezplačno malico. V želji, da bi bilo vždušje na izletu čim bolj pristrčno, je bila komisija za rekreacijo zadolžena, da organizira tudi godbo.

-v-

Formirana je prva jugoslovanska tehnično reševalna ekipa

Po vsem svetu se iz dneva v dan pojavljajo razne elementarne nezgode od katerih povzročajo največja pustošenja orkani, poplave, vulkani in potresi. Ti pojavi stihije delajo zadnja leta občutno škodo tudi v naši zemlji. Tako smo doživeli nekaj večjih poplav in težjih potresov, med katerimi je povzročil največ škode potres v Skopju, dne 26. julija 1963 ob katerem zaznamujemo 1.070 smrtnih žrtev, 3300 poškodovanih oseb, in preko 347 milijard materialne škode. Posledice tega potresa so bile tem težje, ker ni bilo takoj mogoče nuditi ponesrečenim pod ruševinami kljub prizadevanju in dobri volji potrebne prve pomoči. V naši državi ob tem času še niso obstojale strokovne reševalne ekipe za raziskovanje ruševin. Šele prihod specialne francoske reševalne ekipe, ki je imela dovolj izkušenj iz prav tako katastrofalnega potresa v Agadirju je omogočil uspešno iskanje in reševanje še preživelih oseb. Ta ekipa je bila namreč opremljena s specialnimi aparati — geofoni — s katerimi se lahko zelo uspešno ugotavlja, če so v ruševinah še živa bitja in kje se nahajajo. Ker spadajo nekateri predeli naše države v tako imenovana potresna področja in ker se je ob skopskem primeru pokazala potreba, je v okviru združenja za vzdrževanje strojev in opreme v Zagrebu formirana prva jugoslovanska tehnično reševalna ekipa za pomoč pri elementarnih in drugih nesrečah. To ekipo sestavljajo predvsem strokovnjaki — inženirji, tehniki in visokokvalificirani delavci, ki so bili na specialni izobrazbi v šolskem centru uprave za civilno zaščito v Franciji. Po povratku v domovino se je omenjena ekipa opremila z najsodobnejšo reševalno opremo med ostalimi tudi v geofoni francoskega tipa, katere je uvozilo podjetje »Rudar« iz Zagreba. Štirje od teh

aparator delajo na podlagi zvoka, dočim štirje na podlagi elektronične. Poleg tega je ekipa opremljena s specialno opremo za dihanje, oživiljanje, samoreševanje, instrumenti za orientacijo in signalizacijo itd. Z ozirom na strokovni sestav, tehnično opremljenost in specialno izobrazbo, je ta ekipa sposobna v zelo kratkem času intervenirati ob priliki potresov, rudarskih nesreč, velikih požarov, plazov itd. Iz tega je razvidna vsestranska korist seminarja imeno-

Člana reševalne ekipe pri vajah vane reševalne ekipe, ki lahko intervenirajo v najoddaljenejših krajih naše zemlje v času dveh ur. Poleg te ekipe se bodo formirale v vseh večjih krajih naše države, predvsem v rudnikih in večjih industrijskih podjetjih reševalne ekipe, ki bodo v pomoč tej specializirani ekipi. V času od 25. do 30. V. t. l. se je vršil v okviru omenjenega združenja v Zagrebu seminar, katerega se je poleg mene udeležil še tovariš Ante Gobov, referent za civilno zaščito. Na tem strokovnem seminarju so nam strokovnjaki združenja, raznih in-

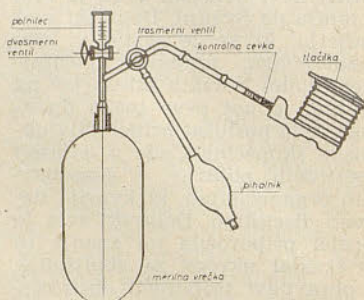
Tehnične novosti v reševalni službi

Sodobna proizvodnja jekla in uporaba tehničnih plinov za ogrevanje metalurških peči zahteva iz dneva v dan večjo potrebo po uporabi zaščitnih dihalnih naprav. Reševalna služba našega podjetja je razmeroma dobro opremljena z različnimi zaščitnimi aparati, kar je predvsem zasluga odgovornih organov, strokovnih služb in uprave podjetja, ki posvečajo zaščiti zaposlenih vso skrb. Tako smo pred kratkim nabavili 6 »samoreševalcev« ruske izvedbe, katere uvaža podjetje »Rudar« v Zagrebu. Samoreševalec služi kot trenutna zaščita pri umiku iz strupenega okolja. Uporablja se v prostorih, kjer sicer pri normalnem delu ni potrebna zaščita dihanja, kjer pa zaradi poškodb na plinskih napravah ali drugih vzrokov pride do nenadnega izbruha škodljivih plinov. S takojšnjo uporabo aparata je umik iz zastrupljenega ozračja oziroma prehod skozi za-

strupljeno ozračje omogočen. Omenjeni samoreševalci so zaenkrat nameščeni le na elektroplavž, kjer je tu z ozirom na proces dela tudi večja nevarnost koncentracije strupenih plinov in z ozirom na večetašno stavbo tudi manjša možnost izhoda na prosto kot v ostalih obratih.

Poleg tega je bil še nabavljen aparat za ugotavljanje količine CO v krvi, ki se uporablja v kombinaciji z že obstoječim preizkuševalcem plina. Ugotovitev količine CO v krvi ima zlasti za obratnega zdravnika praktično velik pomen. Zdravniku je potreben hiter ali vendar siguran postopek za ugotovitev diagnoze. V primeru zastupitve običajno štejemo utrip žile in na podlagi tega ugotavljamo stopnjo zastupitve. Iz

varnostnih razlogov bosta obratni zdravnik ali obratni bolničar v dvomljivih primerih škodljiv učinek raje potrdila, kakor zanikala. Kasneje se pa čisto pokaže, da ni bilo osnove, za prekomerno bojazen, za prekinitev dela ali pošiljanja ponesrečenca v bolnišnico. Z obstoječo opremo bo lahko

zdravnik na licu mesta ugotovil količino CO v krvi in določil diagnozo. Omenjeni aparat je izdelek nemške tovarne Draeger. K. Š.

Manipulacija z O₂ jeklenkami

Z izgradnjo polnilnice kot sestavnega dela kisikarne smo pričeli polniti O₂ jeklenke za lastno uporabo, kakor tudi za zunanje potrošnike. S tem pa je nastal problem transporta polnih in praznih jeklenk iz skladišča oziroma prostora za transport izven Štor v polnilnico in obratno. Ta dela izvršujejo delavci iz ekspedita pod nadzorstvom polnilca jeklenk, največkrat pa ta dela opravljajo brez njega. Zato je obratna HTV komisija v energetskem obratu predlagala centralni komisiji HTV in IC o nujnosti izvedbe seminarja za delavce iz ekspedita, ki bodo imeli opravka z jeklenkami. Na tem seminarju naj bi dobili osnovno znanje o pridobivanju O₂, o njegovi nadaljnji uporabi, nevarnosti, ki so v zvezi z rokovanjem z jeklenkami in transportu. Toda žal do danes tega seminarja še ni kljub temu, da

so močne potrebe. Dogaja se, da se delavci pri transportiranju jeklenk poslužujejo nedovoljenega načina prenašanja jeklenk na voziček ali kamion in celo v prisotnosti nadrejenih, ki bi morali ločimprej končano ne glede na nevarnost. Saj delavec, ki sam na rami prenaša jeklenko, težko ča. 55 do 80 kg, napolnjeno na 150 atmosfer, lahko pri najmanjšem spodbudljaju pade in spravi s tem sebe, kakor tudi bližnjo okolico v smrtno nevarnost. Takšne prizore, prenašanja jeklenk je pogosto videti v obratih ter je treba takšne prekrške delovne discipline najstrožje kaznovati.

Zato naj obratne HTV komisije in odgovorni ljudje v podjetju stremijo za tem, da bodo pri prenosih jeklenk iz enega na drugo delovno mesto zaposlena stalno dva delavca, ravno tako pa tudi pri nakladanju na voz in z voza.

Piše: Franc Kavka

Pogled na veliko letoviško mesto Karlovy Vary

Ekskurzija, ki je bila organizirana, je imela namen spoznati izletnike z delom in načinom varstva človeka pri delu na Češkem. Ekskurzije se je udeležilo 93 članov društva iz vse Slovenije. Zastopani so bili tudi predstavniki zdravstvene službe, ki so si ogledali organizacijo zdravstvene službe v podjetjih in bolnišnicah. Ker so bili metalurgi bolj slabo zastopani, saj iz Raven ni bilo nikogar, iz Jesenic pa samo eden ter zastopniki Litostroja, sem se priključil skupini strojniki. Potovali smo preko Avstrije. Mejo med Jugoslavijo in Avstrijo smo prečkali pri Šentilju in avstrijsko-češko mejo pri Gmündu. Potovali smo z dvema avtobusoma. Naš cilj je bil Praga, kamor smo prispeli v nedeljo, 7. VI. 1964 ob 21. uri.

Naslednji dan smo si v dopoldanskem času ogledali tovarno ČKD na Vysočanih. Tovarna je bila ustanovljena 1896. leta in je v njej zaposlenih 10.000 delavcev. Tu izdelujejo elektromotorje vseh velikosti, transformatorje, turbogeneratorje in elektro-opremo za hidro- in termocentrale. Ogledali smo si vse faze proizvodnje in zaščitne naprave pri delu. Delovna mesta in prehodi so beleženi s koridorji. Obdelovalni in drugi stroji so popolnoma zaščiteni in od materiala, ki je obdelan in neobdelan, ločeni z ograjo od stroja. Sodelavci so zaščiteni s prenosnimi stenami. Vsi brusilni stroji imajo sesalne naprave, ki so ločene od centralne ventilacije. Vse dvigalne naprave imajo na vidnih mestih označena navodila za dviganje in jih smejo uporabljati samo za ta dela določeni ljudje. Zapanjalne naprave kot verige in jeklene vrvi so na posebnih stojalih in določenih mestih v obratu ter je za vsako posebej označena dovoljena obtežitev. Avtogeni rezalci in varilci so ločeni s posebno zaščitno steno in ima vsako delovno mesto sesalno napravo za pline, enako je tudi za elektrovarilce. Pri serijskem avtogonem rezanju pa imajo posebne rezalne

stroje, s katerimi usmerjajo plamen gorilnika na daljavo.

V podjetju je 15 delovnih inšpektorjev, od katerih je 5 tehnikov in 10 VK delavcev. Poleg tega so izvoljene na enoletno mandatno dobo tudi sindikalne HTV komisije, ki imajo nalogo nadzornega organa po HTV liniji. Služba HTV je sestavljena iz vodje oddelka in posameznih referentov za stroje, organizacijo in nesreče. Ti so neposredno podrejeni glavnemu inženirju oziroma namestniku glavnega direktorja.

V obratu so neposredno odgovorni mojstri za varnost pri delu in sodelujejo pri reševanju nastalih problemov z inšpektorji in HTV službo. Obstojata tudi zunanja inšpekcija, toda to pokličejo le, če katerega vprašanja ne morejo rešiti sami. Te inšpekcije pa vršijo tudi enkrat letno pregled podjetja.

Zdravstvena postaja ima svojo kliniko v kateri je zaposleno 25 zdravnikov, med katerimi je tudi nekaj specialistov. Imajo 5 zobozdravnikov. 200 metrov od podjetja je bolnišnica v kateri imajo na razpolago neomejeno število postelj za svoje delavce. To podjetje bo prva gospodarska organizacija, ki gradi svoj sanatorij z 80 ležišči za potrebe podjetja.

Tovarna ima 4 velike jedilnice, v katerih lahko delavci dobijo kosilo po znižani ceni. V obratih pa so bifeji in automati, kjer si delavci lahko kupijo malice. Kot okrepevalno pijačo imajo čaj in sifon, ki ga dobijo v neomejeni količini. Poleg tega si lahko kupijo za žej tudi pivo, ki ima 8% alkohola. Cela tovarna je ozvočena in je ob malici, ki traja samo 15 minut glasba ter razna obvestila. Važnejše dogodke pa objavljajo tudi med delovnim časom.

Za zaščitna sredstva porabijo en milijon čeških kron. Za osebna zaščitna sredstva so predpisani normativi od strani ministrstva.

S P O T I

Obleko, čevlje in ostala osebna zaščitna sredstva, kjer ni predpisov pa si morajo delavci kupiti sami. Zato dobijo manjši dodatek na plačo, ki pa ni v tisti višini, kot pa je potrošnja za zaščitna sredstva. Pri njih je osebna zaščita na zadnjem mestu. Zato pa mora biti stroj in delovno okolje povsem varno za delo. Posebno pozornost posvečajo varstveni vzgoji na novo zaposlenim. Ti morajo iti skozi uvajalni seminar, kjer jih seznanijo z delom in delovnim okoljem. Urejeno imajo tudi stalno razstavo HTV v podjetju, kjer imajo novo zaposleni pregled nad celotno dejavnostjo varstva pri delu. Posebnih šol za varnostne tehnike ni v CSR, vendar so tudi te predvidene. Podjetje ima uveden 46 urni delovni teden tako, da delajo ob sobotah samo 6 ur. Zdravstveni pregledi se vršijo za zaposlene vsake četrta leta. Za dvig strokovnosti imajo šolo za kvalificirane delavce in večerno TSS, katero finansira podjetje. Služatelji imajo vsa učila zastoj in skrajšan delovni čas.

Isti dan popoldne smo si ogledali svetovno razstavo orodnih strojev v Pragi.

V torek 9. VI. smo se v dopoldanskem času udeležili razgovorov na državnem inštitutu za varnost pri delu v Pragi. Tu smo se razdelili po skupinah. Odšel sem s strojniki na oddelk za zaščito strojev. Tu so nas lepo sprejeli in poudarili, da si želijo takšnega sodelovanja, vendar je en dan vse premalo. Ker so se zanimali za naše želje glede razgovorov, sem se jaz oglašil, da bi rad zvedel za zaščito pri delu v metalurških obratih. Tako sva ostala v tem oddelku samo dva, ostali pa so odšli po oddelkih inštituta. Inštitut ima dva osnovna cilja:

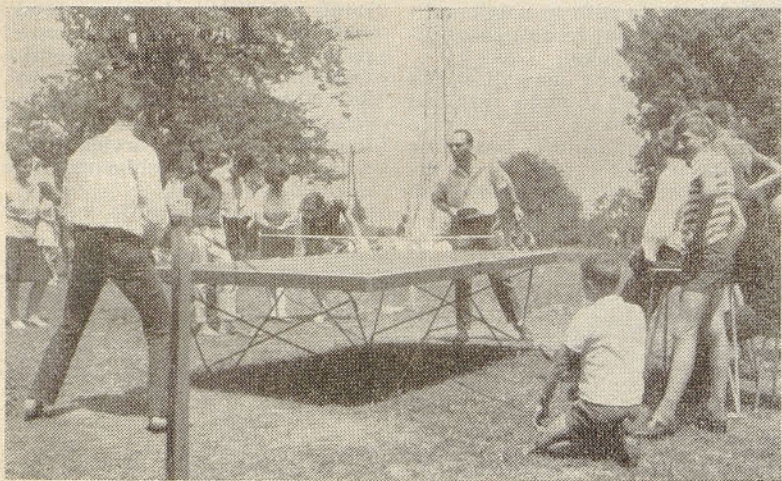
1. pomoč tovarnam v tehnoloških procesih glede varnosti pri delu;

SLAVJE NA SVETINI

Tekmovali so tudi v streljanju z zračno puško

Mladi so z zanimanjem sledili tekmovanjem

V počastitev dneva borca je komisija za rekreacijo pri sindikalni podružnici podjetja skupaj z organizacijo Zveze borcev organizirala dne 4. julija uspel izlet na Svetino. Izpred avtobusne postaje v Storah so že zgodaj zjutraj vozili avtobusi do spomenika padlih borcev. Za člane kolektiva in njihove ožje svojce so bili prevozi brezplačni. Izlet je bil združen s proslavo v domu Zveze borcev in športnim tekmovanjem.

Že ob 9. uri je pričela godba na pihala štorske »Svobode« s koncertom. Ob 10. uri je v imenu organizacijskega odbora pozdravil navzoče ing. Milko Starc, predsednik organizacije Zveze borcev. V svojem izjavljanju je podčrtal pomen praznovanja Dneva borca ter izrazil željo, da bi takšni zbori na Svetini postali tradicionalni. V nadaljevanju je spregovoril še dr. Verdelj, bivši borec kozjanskega odreda, ki je pripovedoval o doživljajih in nekaterih zanimivih dogodkih iz časa NOB.

Po slavnostnem govoru so bili izletniki pogoščeni s partizanskim golažem in vinom, prijavitelci pa so kmalu za tem pričeli s tekmovanji. Tekmovanje je bilo nagradno in so se ga lahko udeležili le aktivni člani našega kolektiva. Športni objekti in rekviziti so bili v neposredni bližini Vrnčevega doma. Za izvedbo tekmovanja so bile določene posebne komisije, tako da so tekmovanja nemoteno potekala. Komisiji se je prijavilo več kot šestdeset tekmovalcev, ki so se pomerili v streljanju z zračno puško in namiznem tenisu. Posebno huda konkurenca je bila v streljanju, kjer je bil končni zmagovalac Emil Krajnc iz valjarne. Za njim so se razvrstili: Anton Ožek mlajši iz elektrodela-vice, Roman Zapušek (uslužben-ici), Rajko Markovič (uslužbenici),

Stane Krajnc (garaža), Ivan Štefancič (livarna valjev), ing. Zoran Tratnik (metalografski laboratorij), Krajnc Srečko (elektroobrat), Vlado Magajna (livarna sive litine), Jože Centrih (valjarna) in drugi.

V namiznem tenisu je bilo prijavljenecv nekoliko manj. V finalu so se pomerili Franc Goršak (mehanična delavnica), Franc Škorjanc (mehanična delavnica), Alojz Užmah (SIKC) in Vlado Jerovšek (SIKC). Naslov najboljšega si je priporil Franc Goršak.

Tekmovanja so trajala do 13. ure. Takoj po tekmovanju so razglasili rezultate in najboljšim podelili nagrade. Ob približno 16. uri se je pričela na počitniškem domu Železárne Store prosta zabava s plesom. Ob zvokih orkestra Rudija Močnika so se udeleženci izleta sproščeno zabavali.

Pohval na račun dobre organizacije je bilo na pretek, ravno tako pohvalno pa so se udeleženci, ki jih je bilo okrog 700 izražali o vzdušju, ki je vladalo med njimi. Vsi so si želeli, da bi predloging. Starca, da naj postanejo srečanja v počastitev Dneva borca na Svetini tradicionalna, naleteli na razumevanje in da bi se ob letu zopet sestali v še večjem številu.

-v-

Zaradi preobremenjenosti tiskarne je ta številka zakasnila. Prosimo bralce, da nam to oprostijo.

Uredniški odbor

Proslava pri Vrnčevem domu

PO ČEŠKI

2. zasledovanje razvoja tehnike zaščite dela.

Dejavnost inštituta pa je usmerjena v:

a) tehnično in zdravstveno zaščito kot: izboljšava zaščitnih sredstev, varstvo tehničnih naprav pri delu in predpisi o zaščiti strojev;

b) zdravstvene preglede, ugotavljanje delovnih pogojev in razni psihološki testi;

c) propagando; šolanje, radio, televizijo, časopisi in plakati. Tu deluje posebna komisija za literaturo in plakate;

d) mednarodno sodelovanje pri izkušnjah zaščite delavca pri delu.

Zanimal sem se predvsem o zaščiti pri delu v livarnah in jeklarnah. V ČSR so imeli kongres leta 1961 o zaščiti v livarnah. Na tem kongresu so sprejeli sklepe o odpravi težkega fizičnega dela in mehanizaciji livarn ter o obvezni ventilaciji. Oni te sklepe že izvajajo s tem, da stare livarne, v katerih se ne dajo povsem izboljšati pogoji dela in zdravja, rušijo in gradijo nove. Ker pa je še veliko starih livarn, uvajajo povsod sesalne naprave za prah. Kjer pa je atmosfera kljub temu še prašna, imajo na žerjavih montirane posebne vodne prhe, s katerimi med delovnim časom in po končanem delu škropijo. Uporabljajo tudi respiratorje o katerih pa pravijo, da tudi najboljši ni rešitev za zaščito delavca, ampak samo odsesavanje prahu ob izvoru. Pri pečeh imajo zaščito delavci v obliki fino tkanih jeklenih zav-
ves ali pa so pred njimi ustvarjene vodne ali zračne zaves.

Zaščita žerjavnih kavljev se izvaja tako, da se pod kavelj montira bleščeča pločevina, ki odbija toplotne žarke. Žerjavne kabine so hermetično zaprte in prav tako na spodnjem delu zavarovane s

pločevino. Stremijo za tem, da bi bile površine kabin iz čimveč steklenih sten. Na vprašanje, kako se vrši izmenjava zraka v teh kabinah, so mi odgovorili, da tega ne vedo točno, ker to šele uvajajo in je patent neke vzhodno nemške tovarne.

Čiščenje odlitkov in praznjenje form se vrši v zaprtih komorah s curkom zraka ali vode, pomešane z jeklenimi granulami. Večje forme pa se izpraznjujejo na posebni rešetki, ki je povezana z odsevanjem prahu in peska. Zanimal sem se tudi za rafame in način odsesavanja. Povedali so, da imajo dva načina in to: komorni, kjer delavec stoji zunaj komore — in pa direktno odsesavanje, katero je veliko bolj uspešno. Pri zaščiti brusilnih strojev so mi pokazali izvedbo, ki so jo oni predlagali tovarnam. Ta se sestoji iz varnostnega zaščitnega pleksi-stekla, ki je povezana z ročico in končnim stikalom. Stroj se ne vklopi dokler ni steklo v zaščitni legi. To bi se dalo izvesti tudi pri nas. Konec leta bodo izdali knjigo z napotki pri izdelavi strojev v zvezi z zaščito pri delu.

Nato smo si ogledali še zaščitna sredstva in njihove razstavne prostore ter 5 filmov o zaščiti pri delu.

Popoldne smo imeli ogled mesta Prage.

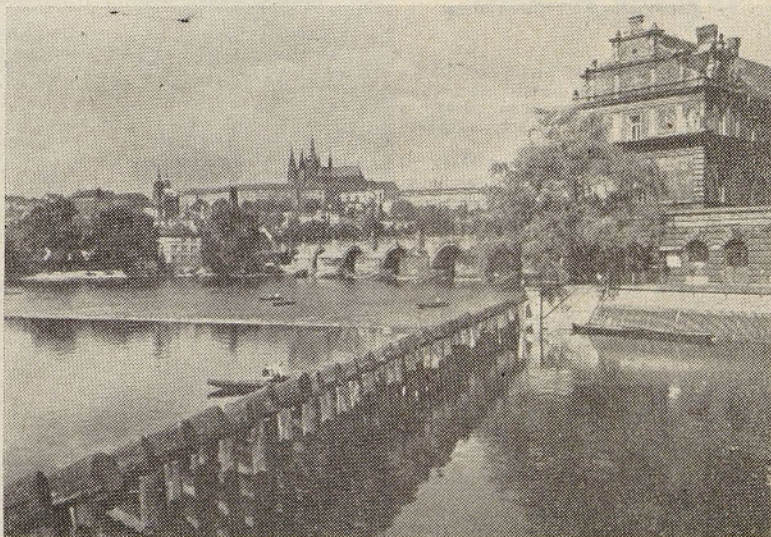
Naslednji dan 10. VI. smo se odpeljali v 128 km oddaljene Karlove Vary na ogled tovarne porcelana. Tu smo si ogledali celotno proizvodnjo od priprave surovin do embalaranja izdelkov. Delo je pretežno ročno in le počasi napreduje mehanizacija, ker imajo v načrtu izgradnjo nove tovarne s še večjo kapaciteto. Tu nas je predvsem zanimalo stanje silikoze, ker smo videli, da povsod nimajo ventilacije. Imajo primere silikoze in jo skušajo odpraviti na ta

način, da obolele zdravijo oziroma jih takoj premestijo na druga delovna mesta. Redno vršijo zdravniške preglede. Vsaki dve leti pa zamenjajo delavce z ogroženih delovnih mest. V tej tovarni so nas tudi najlepše sprejeli in se veselili obiska iz Jugoslavije. Tovarna je bila zgrajena leta 1802 in je najstarejša tovarna porcelana na Češkem. Svoje izdelke izva-
ža v 50 držav, med njimi tudi v Jugoslavijo. Se isti dan smo nadaljevali pot v Plzen, ki je 88 km oddaljen od Karlovih Varov.

V četrtek, 11. VI. smo si ogledali Zavody VI. Lenina nekdanje Škodove tovarne zgrajene 1859. leta, ki so imele preko 110.000 de-

se pripravljajo tudi deli za hidrocentraro na Djerdjavu. Nadalje smo si ogledali oddelek električnih lokomotiv, modelno mizarno in čistilnico odlitkov. Zame je bil najzanimivejši ogled livarne in čistilnice, kjer sem se prepiral o zaščitnih napravah, o katerih sem se pogovarjal v Inštitutu v Pragi. Kot v Pragi smo tudi tu videli enako zaščito strojev in delovnih mest. Po ogledu smo imeli skupne razgovore v sekretariatu tovarne, kjer so nam predstavniki tovarne in HTV službe odgovarjali na postavljena vprašanja. Iz teh pogovorov povzemam naslednje:

V službi HTV je 5 tehnikov:

Vltava in v ozadju Hradčany

lavcev. Sedaj je oddvojena od teh zavodov vojna in avtomobilska industrija. V teh zavodih je sedaj zaposlenih 50.000 delavcev. Če bi si hoteli ogledati celo tovarno bi potrebovali teden dni. Ogledali smo si livarno, obrat izdelave elektromotorjev, montažne delavnice električnih generatorjev, kjer

vodja, drugi higienik dela, ki sodeluje z zdravnikom, tretji referent za tehnično zaščito, četrti za organizacijo in osebno varstvo in peti referent za interni transport in promet. Poleg HTV službe imajo še posebne referente, tako da pride na vsakih 1000 delavcev en varnostni delavec. Po obratih

imajo tudi sindikalne komisije, ki štejejo 9 članov. Predsednik komisije je operativni organ, komisije pa nadzorni organ nad operativnimi enotami po vprašanju zaščite pri delu. Zaščitna sredstva kupujejo sami delavci, vajenci pa dobijo vsa zaščitna sredstva od podjetja. V tem podjetju je 40 % ženske delovne sile, predvsem na delovnih mestih žerjavovodij, upravljavk avtocare, varilke, strugarji in v oddelku za navijanje elektromotorjev. Zene pri delu nimajo posebnih bonitet, imajo pa posebne koticke, kamor hodijo počivat. Okrepčila imajo v obliki čaja, piva in sifona, katerega dobijo v neomejenih količinah. Pivo dobivajo proti plačilu.

Za varstveno vzgojo imajo v vseh strokovnih šolah obvezen predmet, v podjetju pa uvajalne seminarje. Vsaki dve leti vršijo testiranje mojstrov po HTV vprašanjih. Delavce testirajo vsake tri leta. V kolikor je test negativen, testirancu dajo po dveh mesecih možnost ponavljanja testa. V kolikor ga tudi tokrat ne opravi uspešno ga prestavijo na nižje delovno mesto. Trenutno izdelujejo v podjetju študijo o ropotu ter fiziologijo ter psihologijo dela. Letno imajo 8 do 10 primerov silikoze, katero pa po njihovih stidjah delavci ne dobijo v podjetju ampak pridejo že oboleli iz drugih podjetij, predvsem starejši. V podjetju imajo tudi tovarniške kuhinje, obratne bifeje in avtomate.

V vseh podjetjih katere smo obiskali, smo ugotovili, da dajo poseben poudarek propagandi za varnost pri delu v obliki plakatov in parol. Tako so povsod opozorilne table in napisi, plakati in signalne naprave. Po zvočnikih pa opozarjajo delavce na previdnost pri delu. Zanimivo je tudi to, da so prehodi med obrati označeni s prometnimi znaki kot na javnih cestah.

Popoldne je bil ogled mesta. V Plznu smo prespali, nato pa drugi dan odšli preko Dunaja, Gradca in Maribora domov.

V mesecu juniju 1964

Novosprejeti člani kolektiva:

BOGATAJ Alojzija, doma iz Šmartnega pri Ilitiji, KV kuharica, Počitniški dom Rab; JERM Ana iz Stor, NK delavka, komunalni oddelek; VREČKO Jožef iz Gorice pri Slivnici, NK delavec, promet; KANJUGA Pavle iz Stor, NK delavec, jeklarna; SOVIĆ Ivan iz Lipoglav, NK delavec, ekspedit; KRIZNIK Drago iz Zg. Selc pri Ponikvi, NK delavec, ekspedit; PLAHUTA Jožef z Črnolice pri Sentjurju, NK delavec, ekspedit; ZUPANC Marija iz Pečovja pri Storah, NK delavec, komunalni oddelek; DRAGA JAJNER Karel iz Pečovja pri Storah, NK delavec, šamotarna; ZIDANSKI Anton iz Gorice pri Slivnici, NK delavec, jeklarna; HORVAT Juraj iz Sentjurja, NK delavec, jeklarna; ROBIĆ Ivan iz Stor, NK delavec, jeklarna; KRAJNC Marija iz Stor, NK delavka, komunalni oddelek; HACE Ladislav iz Stor, NK delavec, valjarna; REGORSEK Terezija iz Globokega pri Smarju, NK delavka, Počitniški dom Svetina; JEROVSEK Stanislava iz Stor, NS uslužbenka, praktični; LESNIK Edvard iz Stor, KV topilec, livarna I.; PERPAR Ljudmila iz Stor, NK delavka, nadzorna služba.

Odšli iz podjetja:

SALOBIR Martin, PK posluževalec peči v valjarni, samovoljno zapustil delo; PEZDEVSEK Martin, KV ravnalet grobe proge v valjarni, samovoljno zapustil delo; HERNAVS Anton, PK transp. delavec na ekspeditu, odšel po odločbi disciplinske komisije; BLAJ Ivan, PK transportni delavec na ekspeditu, odpuščen po odločbi disciplinske komisije; GERSAK Drago, KV ključavničar v valjarni, odšel po lastni želji; REJC Henrik, VS pripravnik — direkcija, odšel po lastni želji; KRISTAN Ivan, PK transportni delavec na ekspeditu, je samovoljno zapustil delo; HRNCIC Adolf, delavec v valjarni, odšel v preizkusni dobi; PIRS Franc, delavec v valjarni, odšel v preizkusni dobi; VOLAS Pero, PK ravnalet fine proge v valjarni, samovoljno zapustil delo; KANJUGA Pavle, delavec v jeklarni, odšel v preizkusni dobi; GABERC Franc, KV mizar v gradbenem oddelku, je nivalidsko upokojen; KRAJNC Marija, NK delavka v komunalnem oddelku, odšla v preizkusni dobi; GOLOB Karl, KV livar I. iz elektroplavža, samovoljno zapustil delo; LESAR Stanislav, delavec v jeklarni, odšel v preizkusni dobi; KOSEC Julijan, PK vlačilec od predskarij v valjarni, samovoljno zapustil delo; MEDVED Karl, KV predrezalec v jeklarni, invalidsko upokojen; GOSAK Rudolf, PK drobilec na šamotni, odšel sporazumno s podjetjem; RUPERT Anton, KV vlačilec od pred do fine proge v valjarni, samovoljno zapustil delo; TAJNIKAR Simon, delavec v valjarni, odšel v preizkusni dobi; ZLENDER Jožef, PK posluževalec peči v valjarni, samovoljno zapustil delo; HOHNEC Filip, PK čistilec gredic v valjarni, odšel v preizkusni dobi; KOPRIVC Ludvik, KV zakladalec peči v livarni I., odšel po lastni želji; SIVKA Franc, PK vlačilec od proge do škarij v valjarni, samovoljno zapustil delo.

Poročili so se:

KUMER Karl iz livarne sive litine; KOLAR Franc iz prometa. Cestitamo!

Naraščaj v družini so dobili:

ZABERL Henrik iz livarne II; SELIČ Srečko iz skladišča; BRACUN Alojz iz elektroplavža; ZAVSEK Ivan iz mehanične delavnice; PLANKO Blaž iz valjarne; STEFANIČ Vlado iz obdelovalnice valjev; KAVKA Marjan iz energetskega obrata in KAVKA Lidija iz livarne valjev; KANDUZER Franc iz ekspedita; SUMEJ Franc iz komunalnega oddelka; VREČKO Alojz — pravna služba; OSLAK Marjan, praktikant v livarni II; LEMUT Alojz iz ekspedita. Cestitamo!

Izostanki v mesecu maju:

Zaradi bolezni je bilo izgubljenih 2.597 delovnih dni, zaradi rednega letnega dopusta 2.175, zaradi izredno plačanega dopusta 142, zaradi neplačanih izostankov 40, zaradi neopravičenih izostankov 25 in zaradi ostalih izostankov 614 delovnih dni, torej skupno 5.593 delovnih dni.

NEZGODE

Pri delu so se poškodovali:

Elektroplavž:

MLAKAR Mirko je vrtil kolo za pomik razlivnega korita na razlivnem stroju. Pri tem je zataknil palec leve roke med voziček in ogrodje razlivnega stroja ter si ga izpahnil.

Jeklarna:

SIMIĆ Miloš je mazal kokile ter pri tem stal na njih. Pri prestopu se je ena kokila zamajala tako, da je omahnil in padel po ostalih ter si poškodoval podlaket desne roke.

IVACIĆ Edi je pregledoval pošiljko starega železa na vagonu. Pri tem se je udaril na odbijač in padel na tla med staro železo, ter si poškodoval desno koleno.

Livarna valjev:

FAJDIGA Ivan je kotalil pločevinast sod, ki je bil do polovice napolnjen. Pri tem je držal za odprtino v steni sode, ki je imela ostre robove. Ker mu je sod zaradi teže zdrsnil, skušal pa ga je zadržati, se je urezal na kazalec leve roke na ostri pločevini sode.

KOVAC Franc je postavljaj kokilo na voziček, ki je bil odmaknjen iz žerjavnega prostora. Zaradi tega je potisnil voziček naprej tako, da je z leve roke držal leseni podstavek, z desno pa za okvir vozička. Ko je žerjavovodja spustil kokilo na voziček je imenovani imel roko še vedno na okvirju. Pri tem mu je stisnilo palec desne roke.

Livarna sive litine:

GRUBENSEK Franc je formal. Žerjavovodja je z verigo zadel v zraven stoječi kalupni okvir, ki se je prevrgel ter padel Grubensku na roko ter mu poškodoval kazalec.

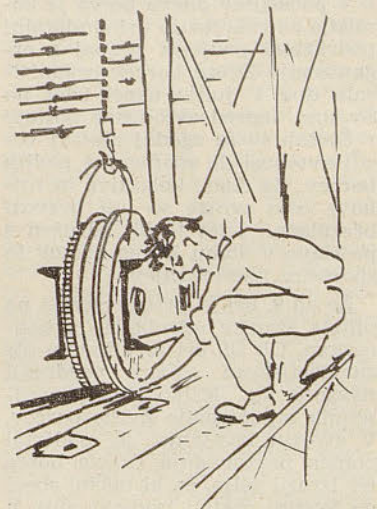
VRHOVSEK Ivan je brusil kokile ter se rpi tem s hrbtom obrnil proti kupu ulitkov od katerih je eden zdrsnil s kupa, mu padel na nogo ter ga poškodoval.

RUPERT Ivan je pretaljeval magnezij. Ko je bil gotov je obrnil talilni lonec, da bi očistil ostanke taline, mu je pri tem za čevlji brizgnilo nekaj preostalega magnezija ter ga opeklo.

Mehanična delavnica:

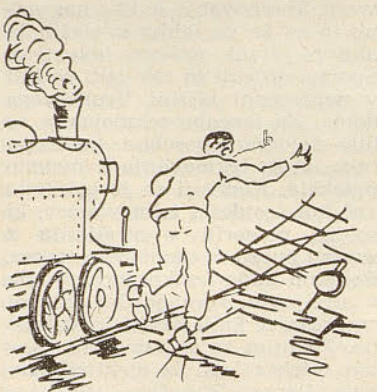
SALIĆ Tomo je delal na popravilu mostnega žerjava. Kotalil je 240 kg tež-

ko tekalno kolo, ki se je pa pri tem prevrnilo. Ker ga je hotel zadržati ga je stisnilo za prste leve roke.

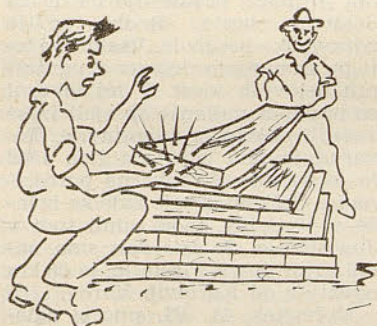
Promet:

JELENEC Stanko je na lokomotivi odprl vodni ventil injektorja in parni ventil, nato je vključil injektor, ni pa pregledal ventila za brizganje vode, ki je spojen s cevjo za paro. Ker je bil ventil za brizganje vode odprt, ga je vroča voda, ki je brizgnila iz cevi opekla po gležnju desne noge.

GAJSEK Jakob je pri premiku sestopil iz lokomotive, da bi obrnil kretnico. Pri tem je stopil na neravna tla in si zvil levo nogo v gležnju.

Ekspedit:

SOVIĆ Ivan je s sodelavcem prekladal deske. Zaradi nesporazuma mu je deska stisnila prstane leve roke. Sodelavec je namreč odrgel deske prej, preden jo je Sović izpustil.

KOKOL Anton je s sodelavcem skladal deske. Pri tem mu jo spodrsnilo, istočasno pa je sprožil desko, ki mu je padla na nart desne noge, ter ga poškodovala.

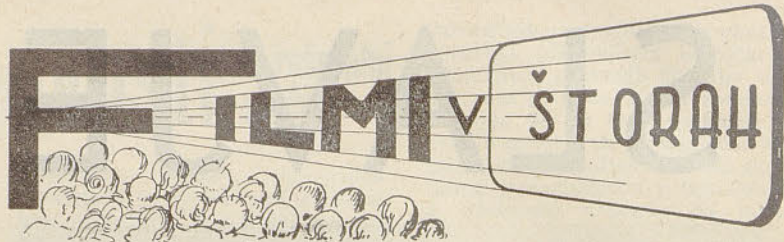
SNEK Edvard je iztovarjal surovo železo. Ko je dvignil štruco se je prelomila, pri tem pa mu je en kos padel na koleno desne noge ter ga poškodoval. Na poti na delo se je poškodoval en delavec.

LAVBIČ Jože iz livarne sive litine se je peljal na delo z motornim kolesom. Na ozki cesti je za njim pripeljal osebn. avto, izsiljeval prednost ter pri tem zadel Lavbiča v gleženj leve noge, da je padel. Poškodoval se je samo na gležnju.

to bi bilo potrebno začeti čimprej demontažo električnih naprav, povečati delovno prostornostno instalaterjem in izgradnjo prepotrebnihih sanitarnih naprav za energetike.

PISEJO NAM...

Tov. Marija Krajšek iz livarne se zahvaljuje sindikalni podružnici za izkazano pomoč, za obisk tovarišev v času njene bolezni in vse najiskrenejše pozdravlja.

1.—2. 8. 1964 »ČOČARA« — italijanski VV film; drama.
8.—9. 8. 1964 »KAKO LEPO JE ŽIVETI« — italijanski SCP film — akcijski.
15.—16. 8. 1964 »PLAVI ANGEL« — ameriški sinemaskopski film.

22.—23. 8. 1964 »VZKIPELO MESTO« — jugoslovanski sinemaskopski film — drama.
29.—30. 8. 1964 »ZGODBA O KUBI« — ameriški film — dokumentarni.

IZLET V KOPER

Ne morem mimo tega, da bi ne napisal nekaj o izletu v Koper, ki ga je organizirala ena izmed treh izmen v valjarni, in sicer tista izmena, ki jo vodi tov. Trafela. Kot star in rutiniran vodja je skrbno pripravil in izlet vodil tov. Seliga Vinko. Poudariti pa moram da je ta izmena povabila tudi svoje stare delavce — upokojene — veterane. Seveda so bili zelo veseli, ker je za njih to vabilo veliko priznanje, saj že dalj časa uživajo zaslužen pokoj.

Najprej smo se ustavili v Postojni, da smo si malo razgibali še vedno dremave ude. Divača nam je nudila zajtrk. Naslednja postaja je bila Lipica, to je državna farma za vzrejo pasemskih

ga še ladje ne marajo več, ker ni priključen Sloveniji.

Vredno je omeniti tudi to, da smo obiskali Koper. To slovensko mesto na Jadranu je imelo v pristanišču kar šest ladij. Ko bo Koper dobil železnico, bo Trst »ločen« od turistov.

V Kopru smo ostali dalj časa. Nekateri so se s čolnom odpeljali v Ankaran, drugi pa so čas uporabili za prijetno kopel v morski vodi ob topli morski klimi, ostali pa so si spirali želodec z dobrim teranom. Čas je naglo mineval. Se veliko nas je čakalo. Obiskali smo še Rižano, bolj rečeno dolino bobrov in lepo urejeno ribogojnico, kjer smo lahko videli še nekaj drugih živali.

Nadaljnja pot nas je vodila v

Valjarji na gradu Socerb

jahalnih konj. V ta lep kraj prihajajo vsak dan tuji gostje, ki uživajo v jahalnem športu, seveda pa ga drago plačajo in to z devizami. Zaustavili smo se tudi na gradu »Socerb«. To je zelo lepa razgledna točka, saj se z nje vidi velik del slovenske zemlje in Trsta in nam nudi veličasten pogled na prelepo pokrajino. Imeli smo občutek, kakor da s Starega gradu gledamo na mesto Celje. Pogled mi je obstal na pristanišču v Trstu. Bilo je »prazno« in to me je seveda zelo presenetilo, saj sta v njegovem zavetju počivali samo dve ladji. Ta prizor se mi je zdel žalosten in je izgledalo, da

Škocjansko jamo. Odkrila nam je mnogo svojih lepote, nekateri pa celo trdijo, da je lepša kakor Postojnska jama. Ko so bili ogledi pri kraju, se nas je ob vinu lotila dobra volja in domača pesem ni zamrla vse do Stora.

Priznati moram, da je bil izlet zelo dober in da je popolnoma uspel. Za takšen uspeh se moramo zahvaliti predvsem tov. Seligi, ki je izlet organizirano izpeljal.

V svojem imenu in v imenu upokojenecv se za vabilo najlepše zahvaljujem vsem tovarišem Trafeline izmene, ki so nas sprejeli med svoje vrste in se že vnaprej priporočam za drugič. —Ante-

O VENTILACIJI

Kisikarna je skoraj nov oddelk v okviru energetskega oddelka, ki je bil zgrajen pred dobrimi 3,5 leti. Že takoj v začetku obratovanja se je pokazalo, da področje ventilacije v stavbi ni bilo dobro proučeno. Že večkrat je bilo tako s predpostavljanimi, kakor tudi delavskemu svetu enote govora, da bo treba začeti čimprej z montažo ventilacijskih naprav na strehi in s tem dati toplemu in slabemu zraku pot izhajanja iz prostora in pa zboljšanje zraka nasploh.

Sedaj, ob nastopu poletnih mesecev in s tem stopnjevanja vročine se uprejo žarki na celotno streho, kar prav tako vpliva na atmosfero v prostorih. V zimskem času predstavljajo nevarnost ledene sveče, ki se tvorijo na strehi, kar je vsekakor nevarnost za posado kisikarne, kakor tudi za druge, mimoidoče delavce.

Govora je bilo tudi o okenskih zavesah, da bi preprečili vročino

sonca v prostorih. Čas je, da se vprašanje dobre ventilacije že enkrat zadovoljivo reši.

RAZSTAVA IVANA VREČKA

V prvi polovici meseca junija je bila v klubu občanov v Sentjurju pri Celju odprta zanimiva razstava olj in grafik. Za člane našega kolektiva je bila razstava še posebno zanimiva, saj je razstavljal naš sodelavec-tehnični risar v pripravi dela Ivan Vrečko.

Tovariš Vrečko se je v našem podjetju izučil za livarja, sedaj pa je na delovnem mestu tehničnega risarja. Za slikarstvo se je navdušil že v osnovni šoli v Sentjurju. Od takrat dalje mu je slikanje konjiček, ki mu posveča ves svoj prosti čas. Na razstavi se je uveljavil z grafikami, razen tega pa so obiskovalci ugodno ocenili še dve večji sliki v oljni tehniki.

SANITARNE NAPRAVE

Na raznih množičnih sestankih in sejah ODS enote energetskega oddelka je bilo govora o sanitarnih napravah, katere so nujno potrebne. Prostor za izvedbo teh naprav je predvidela, samo čaka se, kdaj bo elektrodelavnica pričela z demontažo električne stikalne plošče. Slednja je še vedno v uporabi, čeprav je že dolgo časa od tega, ko so demontirali parne turbine za pridobivanje električne energije. Z odstranitvijo te plošče, bi se povečala delovna prostornina za instalatersko delavnico, ravno tako pa bi se pri-

dobil prostor za sanitarne naprave.

Poglejmo malo bliže, pa bomo videli, da energetski obrat vzdržuje vse instalacije, sanitarne naprave itd. po vsem obratu, prav tako pa tudi na stavbah in stanovanjih, ki so last podjetja. Če bi se dosledno držali ljudskega pregovora, da »je kovačeva kobila zmeraj bosa« vidimo, da se to res dogaja in v tem primeru, ko instalaterji skrbijo za nemoteno delovanje sanitarnih naprav sami pa jih žal nimajo, so primorani hoditi v »goste« v drugo EE. Za-